

I. SOTTER, L. VAHTRA

METOODILINE JUHEND

INGLISE KEELE ÕPETAMISEKS
3. KLASSIS

KIRJASTUS „VALGUS“

I. SOTTER, L. VAHTRA

METOODILINE JUHEND
INGLISE KEELE ÕPETAMISEKS
3. KLASSIS

4T
S74

2

Tartu Riikliku Ülikooli
Raamatukogu
75122

Inglise keele õpik 3. klassile moodustab komplekti, mis koosneb õpilastele määratud lugemikust ja töövihikutest (kummakski poolaastaks 1 vihik) ning õpetaja abistamiseks koostatud metoodilisest juhendist.

«English. Step 3» on otseseks järjeks kasutuselolevatele 1. ja 2. klassi inglise keele õpikutele («English. Step 1» ja «English. Step 2»).

Õpik sisaldab 69 lugemispala, lisana antud luuletusi, jutukehi ja näidendeid, paladejärgse ning tähestikulise sõnastiku. Lugemispalade järel antud küsimused sobivad nii suuliseks kui ka kirjalikuks tööks. Lugemispalade juurde kuuluvad illustratsioonid aga on mõeldud ainult suulise töö stimuleerimiseks. Pilte saab kasutada niihästi suulise eeltöö käigus kui ka palade ümberjutustamisel. Töövihikus leiduvaid illustratsioone on soovitatav lasta õpilastel värvida, sest värviliste piltide põhjal on võimalik pikemalt vestelda ja ulatuslikumaid kirjalikke töid anda. Osa töövihiku pilte annavad küll edasi lugemispalades esinenud temaatikat, kuid ei vasta seejuures päris täpselt nende lugemispalade sisule. Töö niisuguste piltidega arendab õpilaste tähelepanu. Töövihiku harjutused on enamikus kirjalikud. Kuna aga sama keelelise materjali kirjutamine ei järgne vahetult pala lugemisele, siis on soovitatav töövihikus leiduvaid lugemispaladega seotud harjutusi teha esialgu suuliselt ja alles mõni aeg hiljem kirjalikult.

Õpiku uue sõnavara ulatus on 270 leksikaalset ühikut. Programmis ette nähtud 700 sõnast jääb kolmanda klassi lõpul trükipildis omandamata umbes 50 sõna. Kogu õpikus antud sõnavara esineb I. V. Rahmanovi toimetusel ilmunud kõige sagedamini kasutatavate sõnade valimikus.*

* И. В. Рахманов, Словарь наиболее употребительных слов английского, немецкого и французского языков, Москва 1960

Suurem osa õpiku sõnavarast kordub küllalt sageli. Teatav osa õpitavast sõnavarast omandatakse ainult suuliselt. Siia kuulub sõnavara, mille peamiseks kasutamispäirirkonnaks on suuline kõne. Sõnade esinemissagedus kirjapildis oleneb aga sellest, kas vastav materjal on tihedamalt seotud suulise või kirjaliku kõnega. Lugemispalades esineb ka kogu õpitav grammatiline materjal.

Õpiku dialoogid on muust tekstist eraldatud värvilise päirjoonega. Neid on soovitatav kasutada eeskujuna õpilaste eneste poolt koostatavatele dialoogidele.

Lause mudelid ning muu grammatiline materjal on esmakordsel esinemisel õppetükkide lõpul värvilisel taustal välja toodud. Piiratud ulatuses tutvustatakse 3. klassi õpilastele grammatilist terminoloogiat ka juba inglise keeles. Töövihikutes on harjutuste juhendid kõik inglise keeles, et õpilane harjuks ingliskeelsetest korraldustest ka lugemise teel aru saama.

Käesolev juhend, mis on mõeldud õpetajate abistamiseks, annab ülevaate õppematerjali jaotamisest ja järjestamisest ning aitab planeerida suulist tööd nii, et õpilane loeks üksnes seda, mille ta suuliselt on juba küllalt hästi omandanud ja kirjutaks seda, mida ta juba hästi lugema on õppinud. Sellele vastavalt sisaldab juhend soovitusi niihästi kõnelemis-, lugemis- kui ka kirjutamisoskuse õpetamiseks.

Juhend püüab õpetajat abistada ka tunnitsüklite planeerimisel. Töövõtete valik ja nende järjestamine jääb seejuures suuremalt osalt ikkagi õpetaja enda otsustada. Põhiliselt toimub töö samade põhimõtete järgi, nagu see toimus 2. klassis. Tunnitsüklite ees antud uus suuline materjal kuulub aktiveerimisele. Õpetaja võib aga kasutada ka lisasõnavara, kui olukord selleks on soodne.

Õpiku tekstidega ning töövihiku harjutustega on katseliselt töötatud Tallinna 7. Keskkoolis ja Tallinna 21. Keskkoolis. Katsematerjaliga töötanud õpetajate arvamus ja tähelepanekuid on arvestatud õpiku lõpliku variandi koostamisel. Autorid tänavad mõlema kooli võõrkeeleõpetajate kollektiive lahke abi ja hea nõu eest.

Põhimõtted inglise keele õpetamiseks algklassides on antud 1. ja 2. klassi õpikute juurde kuuluvate juhendite eessõnadest. Samu põhimõtteid rakendatakse täies ulatuses ka töös 3. klassiga.

Õpiku lugemispalade arv on 3. klassis väiksem kui 2. klassis, kuid see-eest on need pikemad ja sisukamad. Lugemistehnika viimistlemise kõrval arendatakse 3. klassis ka oskust täpselt lugeda. Tundides domineerib kõnearendus. Lugemis- ja kirjutamisharjutusi teevad õpilased enamasti kodus iseseisvalt. Suhteliselt vähe on ära kirjutamist ja rohkem treening- ning loovaid kirjalikke harjutusi.

Õppeaasta algul koratakse väga põhjalikult kõike varem õpitut, kuid paralleelselt uue aine edasivõtmisega. Kordamisel arvestatakse põhimõtet, et õpitud keeleline materjal esineks uutes seostes. Nädalase suulise kordamisperiodi järel hakatakse lugema 3. klassi tekste. Paralleelselt suulise kordamisega tehakse kirjalikke harjutusi 2. klassi õpikust, sest 2. õppeaasta lõpuks ei jõutud veel kogu õpikus antud materjali kirjutama õppida. Sel viisil on kindlustatud suulise töö eelnevus kirjalikule ka 3. klassis: õpilane loeb ainult seda materjali, mille ta suuliselt on juba kindlalt omandanud ja kirjutab üksnes seda, mida ta juba hästi lugeda oskab. Suulise töö eelnevus on eriti oluline grammatika osas. Sõnavara osas aga, kus esineb terve rida teatava faabulaga seotud sõnu, pole suulise töö eelnevus alati rakendatav. Oluline on aga, et suulise töö eelnevuses ei nähtaks ühekordset materjali suulist läbitöötamist, vaid pikemaajalist suulist harjutamist, mis eelneb sama materjali esitamisele kirja pildis.

Iga tunnisükli kirjelduse ees on antud kõne all oleva ajavahemiku jooksul läbivõetav uus materjal. Mõningatel juhtudel on viidatud ka korratavale materjalile. Suulise

töö käigus õpitavate laulude*, luuletuste, instseneeringute ja mängude hulka võiksid kuuluda peale õpikus antavate veel: *Alouette*, *The Farmer Calls His Wife*, *I'm not Small*, *Bingo*, *George Master*, *Miss Pinkie* jne.

3. klassis tuleks mängu juhendada inglise keeles. Õpetaja peaks kasutama iga sobivat võimalust ingliskeelseks vestlemiseks ka väljaspool tundi õpilasi kohates. Tuleks kiita ja esile tõsta õpilasi, kes pidevalt ja püüdlikult kasutavad õpetaja poole pöördumisel inglise keelt. Samuti tuleks leida vahendeid, et stimuleerida teisi õpilasi samuti toimima. Võiks isegi pidada arvestust selle kohta, kas õpilane kasutab (väljaspool tundi õpetaja poole pöördudes) inglise keelt igal võimalikul juhul, kui see on talle jõukohane.

Oluline on, et õpetaja varieeriks klassis kasutatavaid ingliskeelseid korraldusi ja õpetaks ka õpilasi neid kasutama ning neile inglise keeles reageerima. Paralleelselt ajavormi *Past Indefinite* õppimisega õpitakse ka niisuguseid väljendeid nagu näiteks: *Excuse me, I don't know my lesson today. I was ill yesterday*. Õpetajal on klassis kasutatavate väljendite valikul abiks L. Hone'i «*Schoolroom Expressions*».** Häädusharjutusi teeb õpetaja vajaduse järgi. Häälikute moodustamises enam vigu ei tohiks esineda. Kui aga on märgata emakeelse häälduse mõju, siis tuleb vastavate häälikute jaoks harjutusi teha. 3. klassis loetakse ja jutustatakse tunduvalt rohkem kui 2. klassis, mistõttu erilist tähelepanu tuleb osutada lause intonatsioonile. Kogemused näitavad, et emakeele mõju on eriti tugev langeva intonatsiooni puhul. Selle vältimiseks tuleb teha võimalikult sageli intonatsiooniharjutusi, mida toetagu näitlikkus kas õpetaja žestide või tahvlile joonistatud tonogrammi näol. Intonatsiooniharjutusteks võib võtta mõne lõigu õpiku lugemispaladest.

Kõnelemisoskus

Jätkub töö küsimuste ja vastustega nagu nooremateski klassides, kusjuures õpilasi harjutatakse andma ka mitmelauselisi vastuseid. Näiteks:

* L. Pais, *Songs for Children*. Tallinn 1965.

** L. Hone, *Schoolroom Expressions*. Tartu 1965.

What is your father?

He is a worker. He works at a factory in Soo Street.

Can you help me today?

Yes, I can. But I must do my lessons first.

Eriti edukalt saab seda harjutada teksti põhjal esitatavate küsimustega. Samuti tuleb nõuda, et õpilane pildi kohta esitatud küsimustele võimaluse korral vastaks enam kui ühe lausega. 3. klassi õpilased peavad loetu ja kuuldu kohta oskama ka juba täiesti iseseisvalt küsimusi esitada.

Edasi harjutatakse õpilasi koostama dialooge, mis erinevad õpiku eeskujudest rohkem kui 2. klassis. Dialoogides kasutatagu mitmelauselisi repliike. Ühtlasi tehakse 3. klassis ka suulisi harjutusi vestluseks, mis ei baseeru enam esitatud küsimusele:

A. I like to go skiing.

B. So do I. Let us go skiing today.

C. It is Thursday.

D. We have only five lessons today.

Can you come to the playground in the afternoon?

Monoloogilise kõne harjutused baseeruvad enamasti loetud või kuulnud jutustusel. Ühtlasi koostavad õpilased ka ise pikemaid temaatilisi jututusi, nagu: *Our House, My Holidays, My Family* jne.

Nii dialoogilise kui ka monoloogilise kõne arendamiseks tuleks üksikpiltide kõrval rohkem kasutada diafilme ja pildiseeriaid. Viimaseid leidub ka töövihikus.

Kõnearendusvõtete varieerimisel on kasulikuks instrumendiks magnetofon, mille abil saab õpetada jutustamist, küsimuste esitamist, instseneeringuid jm.

Magnetofonilindilt kuulnud lühikesed dialoogid igapäevase elu teemadel jäävad õpilastele tavaliselt väga hästi meelde. Õpetajal seevastu on raske samaaegselt esineda kahe või enamagi vestluspartneri osas. Pealegi on õpilased oma õpetaja kõnega liialt harjunud, mistõttu intonatsiooni varieerimine tundmatute isikute kõnes tundub neile hoopis eredam. Kuna intonatsioonil, eriti inglise kõnekeeles on suur tähtsus, siis tuleb selle õpetamiseks kõikvõimalikke vahendeid kasutada.

3. klassis tõlkeharjutusi emakeelest inglise keelde veel

ei tehta, küll aga kontrollitakse tõlke kaudu, kas õpilane saab aru ja teab võõrkeelsele väljendile sobivat emakeelset vastet. 3. klassi kursuses on tavaliselt veel raskusi *there is-*, *there are*-lausete, modaalverbide ja viisakusväljendite tõlkimisega. Sisust arusaamist on enamasti võimalik kontrollida ingliskeelsete vahenditega.

Lugemisoskus

Häälega lugemise tehnika omandasid õpilased põhiliselt juba 2. klassis, kuid töö selles osas jätkub ka 3. klassis. Lugemistehnika parandamiseks võib kasutada ka 2. klassi sähvikute komplekti. Ühtlasi tehakse nüüd järjekindlalt harjutusi täpselt lugemiseks, s. t. õpilane peab täpselt jälgima loetu sisu. Täpse lugemise harjutamiseks on soovitatav enne pala lugemist jutustada seda õpilastele veidi erinevalt kui raamatus. Erinevus võib olla mõne sündmuse käigus, esituse ajavormis, isikus jne. Jutustuse järel esitatakse õpilastele küsimusi või lastakse neil endil jutustada. Mõni aeg hiljem antakse vastav pala iseseisvaks lugemiseks. Järgnev küsitelu näitab kohe, missugused õpilased ei ole lugedes tähelepanelikud. Iseseisvaks lugemiseks võib anda ainult neid tekste, kus kogu materjal on juba varem kirja pildis esinenud ning õpilastele tuttav. Ainult suuliselt tuttava keelelise materjaliga tekstide puhul on soovitatav, et õpetaja need lastele klassis kord ette loeks ja annaks siis kodus harjutamiseks. Vahel võib teksti lasta ka kohe tunnis vaikselt harjutada ning hinnata siis niihästi häälega lugemist kui ka täpse lugemise oskust. Viimast saab kontrollida esitatavate küsimustega. Täpse lugemise harjutamiseks võib õpilastele anda ka ülesande otsida mõnest lühikesest tekstilõigust välja mõned sõnad või isegi mõni lause. Nendele õpilastele, kel on kalduvus ebatäpselt lugeda, tuleks eraldi ülesandeid anda. Lugemisharjumuste kujundamisel on oluline, et õpilane harjuks ka sõnaraamatut kasutama. 3. klassis tehakse sellega juba tõsiselt algust. Õpilased otsivad tuntud sõna õpiku tähestikulisest sõnastikust, kusjuures õpetaja annab vajalikke seletusi. Aeg-ajalt võiks kiirusmänguna lasta tahvlile kirjutatud sõnad tähestikuliselt järjekorda seada. Võidab kiireim, kes vigu pole teinud. Mängida võib ka nii, et igale õpilasele antakse mingi eseme nimetus, mis on suurelt kir-

jutatud plakatile (nii et teised seda näeksid). Nüüd antakse õpilastele korraldus reastuda vastavalt plakatile kirjutatud eseme nimetusele tähestikulises järjekorras. Nii-suguses mängus on soovitatav vahelduseks kasutada ühe ja sama algustähega sõnu, et õpilased ka neid harjuksid kiiresti reastama.

Kirjutamisoskus

2. klassis on peamiseks kirjutamisharjutuseks ärakiri. Seda kasutatakse ka veel 3. klassis, kuid tunduvalt vähem. Õpilastel on kirjutamisoskuse harjutamiseks kaks vihikut: trükitud ja illustreeritud töövihik ning tavaline vihik (English Exercises). Tavalisse vihikusse kirjutatakse tekste ümber ja samuti kasutatakse seda lühikeste kirjan-dite jaoks. Siia võib kirjutada ka vigade parandusi, kui need ei mahu töövihiku tühjadele ridadele.

Õpetaja kontrollib õpilaste vihikuid vähemalt üks kord nädalas ja hindab tehtud tööd.

Õigekirja õppimisel on toeks ka sõnavaravihikud, mis 3. klassis kasutusele võetakse. Sõnavaravihikusse ei kir-jutata kõiki sõnu. Sinna kirjutatakse sõnad, mille õigekiri või hääldus on eesti õpilastele rasked omandada. Samuti kirjutatakse sinna sõnad, mille kasutamine valmistab raskusi. Soovitatav on sõnade vihikusse kirjutada sõnaühen-deid, kusjuures hääldus märgitakse välja ainult üksikutel sõnadel. Hääldusmärkide kirjutamise õigsust tuleb algul hoolega jälgida, et õpilastel ei tekiks valeharjumusi.

summer holidays ['hɔlidiz] — suvevaheaeg

winter holidays — talvevaheaeg

a short break ['breɪk] — lühike vahetund

a long break — pikk vahetund

Sõnavaravihikud abistavad õpilasi mõningal määral ka sõnavara temaatilisel kordamisel. Sõnavaravihikusse kir-jutatakse ainult tunni ajal õpetaja juhendamisel. Iga sõna ja väljendit vihikus peab õpilane oskama kasutada lauses, ilma et tal kuluks palju aega lausete väljamõtlemiseks. Kuna sõnavaravihikusse kirjutatakse suhteliselt vähe sõnu, siis harjutatakse õpilasi kasutama õpiku sõnastikku.

Kirjalike kontrolltööde osatähtsus on 3. klassis suurem kui 2. klassis.

Alljärgnevalt esitame mõningaid näiteid kontrolltööde temaatikast.

1. Etteütlus.
2. Kirjutada kõik pildil näha olevate esemete nimetused.
3. Kirjutada peast 10 sõna sügise (toa sisustuse, söögi-aegade jne.) teemal.
4. Esitada teksti kohta (kirjalikult või suuliselt) 10 erinevat küsimust.
5. Vastata suuliselt või kirjalikult esitatud küsimustele. Küsimused esitatakse loetud või kuulnud jutu kohta, õpilase enese kohta või näha oleva pildi kohta.
6. Kirjeldada pilti või esitada selle kohta küsimusi.
7. Kirjutada peast ümberjutustus või koostada jutustus antud teemal.
8. Täita lüngad grammatikaharjutuses.
9. Lõpetada või täiendada poolikud laused (grammatikaharjutus).

Kirjalikes töödes, eriti etteütlustes võiks mõnikord kasutada ka järgmist võtet. Kirjutatavasse teksti võetakse üks senini vähe esinenud sõna või pärisnimi, mille kohta mõni õpilane arvatavasti seletust palub. Sellele õpilasele ütleb õpetaja sõna õigekirja inglise tähenimetuste kaupa ette. Kirjeldatud võte ergutab õpilasi pidevalt tähtede nimetusi inglise keeles kordama.

TUNNITSÜKLITE KIRJELDUSED

1.—7. tund

Õpikus: *Lesson I*
Kordamine
Uus materjal:

*an evening, a lunchroom;
tell, begin, be over;
everybody; back, sometimes, again.
Excuse me (us).
I am late.
Shame on you!*

Esimese 6 tunni jooksul korratakse 2. klassis õpitut. Kordamine toimub frontaalse suulise tööna klassis, mille põhjal antakse ka analoogilisi suulisi ülesandeid kodusse tööks. Dialoogide koostamine pildi või situatsiooni põhjal, kirjeldused ja kuulnud jutustuste reprodutseerimine võimaldavad korrata niihästi grammatikat kui ka sõnavara. Kuna lugemisülesandeid ei anta, siis kirjutatakse sellevõrra rohkem. Kirjalikud ülesanded antakse 2. klassi õpikust. Kirjalikke ülesandeid tehakse 2. klassi õpikust seni, kuni kogu 2. klassis loetud materjal on kirjutama õpitud. Alles siis alustatakse 3. klassis loetu kirjutama õppimist (nii töövihikus kui ka tavalises harjutusvihikus).

Paralleelselt temaatilise sõnavara kordamisega tuleks erilist tähelepanu osutada tunni rakenduslikule osale, kuna 3. klassi esimestes lugemispalades on trükitult antud vastav sõnavara esmakordselt. Päeva ja kuupäeva ütlemine ning puudujatest ja kohalolijatest vestlemine korrapidajaga ei ole ainukesed võtted. Sõnad *lesson, page* ja *exercise* võimaldavad korrata niihästi põhi- kui ka järgarve.

Seoses tähtpäevadega on võimalik korrata kuupäevade ütlemist ning ühtlasi õppida uusi sõnu ja väljendeid:

The first of May is a holiday. The seventh of November is a holiday.

Schoolchildren have holidays in November. They have holidays in January too. In January they have winter holidays. Spring holidays are in March. Summer holidays are in June, July and August. Summer holidays are over in September.

Seoses kellaaja kordamisega on samuti võimalus uut sõnavara õppida.

Õpetaja: *When do your lessons begin?*

Õpilane: *They begin at two o'clock.*

Õpetaja: *When are the lessons over?*

Õpilane: *They are over at ten minutes past six.*

Õpetaja: *When does the English lesson begin on Monday?*

Õpilane: *It begins at ten minutes to three.*

Õpetaja: *When is it over?*

Õpilane: *It is over at half past three.*

Vesteldes koolivaheaegadest ja koolist võiks õpetaja jutustada ja õpilased korrata ning siis ise jutustada umbes järgmist:

Our summer holidays are over. We are back at school. Everybody is at school and nobody is absent. We go to school in the afternoon this year. School is over in the evening. We have five or six lessons every day. There are breaks between the lessons. We can dance and sing in the breaks. We like the breaks very much.

Kordamisteemaks on ka söögiajad. Teemat avardatakse väheste uute sõnadega:

Õpetaja: *When do you have your breakfast?*

Õpilane: *I have my breakfast at eight.*

Õpetaja: *Do you have your breakfast at home?*

Õpilane: *Yes, I do.*

Õpetaja: *Do you have your dinner at home?*

Õpilane: *No, I don't. I have my dinner at school.*

Õpetaja: *Do you eat at home before you come to school?*

Õpilane: *Yes, I do.*

Õpetaja: *You have lunch at home before you come to*

school. You have your lunch at twelve. You have your breakfast and lunch at home but you have your dinner at school. Sometimes pupils say, «We have our lunch at school». If you go to school in the morning, you have your lunch at school.

Siinkohal võiks õpetaja anda täpsemaid emakeelseid seletusi sõnade *dinner* ja *lunch* kohta, kuna tänapäeval on mõlemad igapäevases elus sisuliselt peaaegu võrdsed. Peamine erinevus on just söögi kellaajas. Kui süüakse neli korda päevas, siis on söögiaegade järjestus: *breakfast, lunch, dinner, supper*. Nende sõnade kordamiseks võiks esitada mõningaid küsimusi:

When do you have your lunch (dinner, supper)?

Where do you have your lunch (dinner, supper)?

Do you have your breakfast in the kitchen (at school, at home)?

Õpetaja peaks täpsemalt selgitama ka sõna *lunchroom* tähendust, et õpilastel ei jääks mulje nagu tähendaks see igasugust söögituba või sööklat.

Kui õpetaja palub õpilasel midagi ütelda või jutustada, siis peaks nüüd juba õpilaste teadlikku tähelepanu suunama väljendi «*tell me*», «*tell us*» tähendusele, kuigi nad seda väljendit on juba ammugi kuulnud ja sellele ka õigesti reageerivad. Seoses korratavate teemadega öeldakse õpilastele:

Tell me about your room.

Tell us about your morning.

Tell us about your family.

Tell us about your friend.

Tell your friends about your garden.

Tell the others how you help your mother.

Tell the other pupils about your Sundays.

On soovitatav ka õpilastel lasta samu korraldusi kasutada.

Jutustuste põhjal aktiveeritakse ajavormide *Present Indefinite* ja *Present Continuous* kasutamisoskust kõikides pööretes.

Juba esimestest tundidest alates tutvustatakse õpilastele uusi väljendeid, mida igapäevases koolielus tarvis läheb. *Excuse me, I am late* ja *Shame on you* kuuluvad aktiveerimisele esimese tundide tsükli jooksul.

Õpikus: *Lessons 2, 3, 4, 5*

Töövihikus: *Exercises 1—9*

Uus materjal:

a trip, a wood, a berry

a birthday, a week, a month, a season,

Victory Day, New Year's Eve;

rest, have a picnic, come to my place;

dear, ready; early.

We have five lessons a day

Kordamist võimaldab vestlus sünnipäevast. Korratakse kuude nimetusi ja järgarve. Siis ütleb iga õpilane, millal on ta sünnipäev. Nüüd küsib õpetaja uuesti õpilaste käest nende sünnipäeva.

Õpetaja: *When is your birthday, Eve?*

Eve: *My birthday is on the fifth of June.*

Õpetaja: *When is Eve's birthday, Agu?*

Agu: *Her birthday is on the fifth of June.*

Seejärel küsitlevad õpilased üksteist.

Järgmistel tundidel vesteldakse teiste perekonnaliikmete sünnipäevadest, kusjuures õpilased juba eelnevalt selleks kodus valmistuvad.

Järgnevaks vestlusteemaks on üldtuntud tähtpäevad. Pärast esialgset harjutamist klassis valmistuvad õpilased ise üksteiselt küsima:

When is Victory Day?

When is New Year's Eve? Jne.

Is May Day in July?

Is New Year's Day in December? Jne.

Üldküsimustele nõutagu võimaluse korral 2-lauselist vastust. Teine lause täpsustagu esimest:

Is your birthday in August?

No, it isn't. My birthday is on the twenty-second of February.

Kui kuupäevade ütlemine enam kellelegi raskusi ei tee, siis vesteldakse aastaagadest ja kuudest.

*How many months are there in a year?
How many seasons are there in a year?
How many weeks are there in a month?*

Edasi küsitakse:

*Which months are summer months?
Which months are autumn months?
Which months are winter months?
Which months are spring months?
What can you do in winter (autumn, spring, summer)?*

Lõpuks küsitakse, milline aasta-aeg või kuu õpilastele kõige rohkem meeldib.

Harjutamise tulemusena pöörduvad õpilased üksteise poole küsimuste seeriaga:

*How many months (seasons) are there in a year?
Which month (season) do you like best?
What can you do then?*

Et õpilased saaksid mitmekesisemalt vestelda lemmik-aasta-aegadest, selleks õpitakse mõned uued sõnad.

*We can rest in summer.
We can have picnics in spring.
We can go on trips in summer.
We can ski in the wood in winter.
We can skate on the ice in winter.
We can pick berries in the wood in autumn.*

Lugemispaladega seoses tunnevad õpilased kergesti ära sõnad, mida nad on varem kuulnud õpetaja korraldustes või õppinud kasutama teistes seostes. Näiteks tegusõna *know* on esinenud laulus «ABC». Õpilased on seda arvata-vasti ka ise korduvalt kasutanud väljendis *I don't know*. Omadussõna *dear* on harvemini esinev ja see tuleks õpilastele anda vahetult enne pala lugemist mõningate näide-tega, mis tõlgitakse. Enne *Lesson 4* lugemist tuleks kindlasti harjutada ka väljendeid umbmäärase artikliga nagu:

*We have 4 English lessons a week.
We have five lessons a day.
We have one holiday a week.
Our parents have two holidays a week.*

Puhkepäevadest vesteldes saab korrata 2. klassis õpitud sõnavara ning seda täiendada uute väljenditega.

I like Sundays very much. Sunday is a holiday. On Sunday I do not get up early. We have breakfast at ten on Sundays. After breakfast I often go to visit my friends. Sometimes they come to my place. I like to go for long walks with my friends. After dinner I rest. Sometimes I read books. I am ready to go to bed at ten.

Nagu juba eessõnas öeldud, tehakse töövihiku harjutused (vastava lugemispalaga seoses) esialgu ainult suuliselt. Kirjalikuks koduseks ülesandeks antakse nad mõni aeg hiljem.

14.—18. tund

Õpikus: *Lessons 6, 7, 8, 9*

Töövihikus: *Exercises 10—18*

Uus materjal:

*a stone, a sea, a river, the ground;
bring, kneel, cut, wear, swim;
other, some, whom; of course;
with me, with you, with him, with her,
with it, with us, with them.*

I can see some stones near the sea.

There are some white flowers in the river.

Teemat lemmikaastaajast või -kuust avardatakse. Kasutatakse pilte suve, sügise ja väljasõitude teemadel. Neid kirjeldatakse ning nende põhjal vesteldakse. Tulemuseks on, et õpilased oskavad anda mitmelauselisi vastuseid esitatud küsimustele. Pilte võib ettehaaravalt suuliseks tööks kasutada ka töövihiku hilisematest harjutustest. Üheks selliseks teemaks ongi väljasõit rohelisse.

Õpetaja: *Do you like picnics?*

Õpilane: *Of course, I do. I like to have my lunch in the wood.*

Õpetaja: *What is a picnic?*

Õpilane: *It is a walk and a lunch in the wood. Sometimes children can have a picnic in the garden too.*

Õpetaja: *What do you take with you in your picnic basket?*

Õpilane: *I take some slices of bread, some butter, some eggs and a cake. I have a cup, a saucer, a small plate and a spoon in my basket too.*

Õpetaja: *What do your parents take with them?*

Õpilane: *They take a tablecloth, a teapot, some cups, spoons, knives and many other things. My parents can make tea in the wood but I can't.*

Pilte tuleks valida nii, et nende põhjal saaks esitada ka selliseid küsimusi, nagu:

What season is it?

Who is having a picnic?

What is the little girl wearing?

Whom can you see near the stone?

Who is kneeling on the grass?

Is the mother cutting the bread?

Who is swimming in the sea (river)? Jne.

Kui mõnel õpilasel on suvel sünnipäev ja ta korraldab sõpradele peo, siis saab sellest jutustada. Jutustuse võib näiteks koostada ka inglise tüdrukust Jane'ist.

Jane's birthday is on the twenty-fourth of August. She has many friends who visit her on her birthday. They bring her flowers. Every year they have a picnic in the garden. There are many good things on the table under the tree. The children drink tea and eat cakes. After tea they dance and sing songs. They like Jane's birthday picnic very much.

Tõsisema teemana tuleks käsitlusele sügisesed tööd aias. Sellega täieneb kevadel õpitud sõnavara aia teemal.

Korratakse ka riietusesemete nimetusi ja küsitakse:

What do you put on when you go out?

What do you take off when you come home?

What do you wear in summer (winter)?

Isikulise asesõna sihitiskäänet harjutatakse eessõnaga *with*. Temaatilistes vestlustes sobib seda harjutada nii, et küsitakse mida keegi võtab kaasa väljasõidule. Sõnaühendit *with it* kasutatakse vestluses sellest, mida mingi esemega teha saab. Näiteks:

Õpetaja: *Have you a doll?*

Õpilane: *Yes, I have.*

Õpetaja: *Do you often play with it?*

Õpilane: *Of course, I do.*

Õpetaja: *What is this?*

Õpilane: *It is a knife.*

Õpetaja: *What can you do with it?*

Õpilane: *I can cut with it.*

Õpetaja: *Who has a spade?*

Õpilane: *I have.*

Õpetaja: *Do you play with it?*

Õpilane: *No, I don't. I work with it.*

Õpetajapoolsetes küsimustes piltide kohta esineb umbmäärane asesõna *any*. Õpilased seda ise veel ei kasuta. Küll aga õpivad nad vastama esitatud küsimustele:

Õpetaja: *Can you see any flowers in that picture?*

Õpilane: *Yes, I can.*

Õpetaja: *Are there any berries on that plate?*

Õpilane: *No, there aren't.*

19.—24. tund

Õpikus: Lessons 10, 11, 12, 13

Töövihikus: Exercises 19—26

Uus materjal:

a hill, a butterfly, a nest, a station,

a ticket, a time-table, people;

call, buy;

by, over, for, from; than;

already; both;

In summer the days are longer than in winter.

Enne palade lugemist on soovitav koostada samateemalisi jutustusi töövihikus leiduvate piltide kohta (ex. 22 ja 26). Peale palade lugemist aga võib vestluse stimuleerimiseks kasutada juba õpiku illustratsioone.

Õpiku illustratsioone võib aeg-ajalt kasutada ka suuliseks tööks enne pala lugemist, kui koolis pole vastavateemalisi suuri jutustuspilte klassis kasutamiseks.

Aiatöödest ja pidudest lugedes on otstarbekas avardada sõnavara pildikirjeldustega ning nende põhjal koostada lühikesi jutustusi aastaegadest.

There are many flowers in spring and in summer. Children like to pick flowers and make flower chains. There are not very many flowers in autumn. Children do not make flower chains in autumn.

There are many butterflies in summer. They are yellow, white, brown and black. I like them. I like birds too. They often fly over our house. Many birds have nests in the wood not far from our house. We often walk in the wood. Then we can see little birds. They are looking out of their nests. They are so lovely.

In summer I live in the country. I live at my aunt's. She has two rabbits. They are both lovely. I have many friends in the country. We often go swimming together. Sometimes we go for a walk in the hills or in the fields. If we go to the sea, we must go through the wood. When my friends go by our house, they stop for a minute and call me. Then I go out and ask them to come in.

Aastaaegadega seoses saab õpetaja esitada arvukalt küsimusi, kus esineb umbmäärane asesõna *any*.

Ettevalmistuseks 15. õppetüki lugemisele sobib kirjeldada töövihiku pilti 32. harjutuses.

We can see a bus station in the picture. There are many people in the bus station. Some people are standing and some are sitting. Two women are reading the time-table on the wall. They want to go on a bus trip on Sunday. Some people want to go on a bus trip today already. They want to buy tickets. A woman is putting her ticket into her bag.

Pildi kirjeldamisel võiks rääkida ka sellest, mis kellelgi seljas on. Pildi kohta esitatavates küsimustes võiks olla ka selliseid, nagu:

Can you see any pictures on the wall? jne.

Aastaaegadest ja sünnipäevadest vesteldes on võimalus hakata kasutama omadussõnade keskvõrret. Esialgu kasutab keskvõrret ainult õpetaja, kuid siis õpivad seda kasutama ka õpilased, ehkki ainult üksikutes vördlevates lausetes:

In summer the days are long.

In winter the days are short.

In summer the days are longer than in winter.

In winter the days are shorter than in summer.

Samuti võib võrrelda ööde pikkust. Keskvärde harjutamiseks sobivad ka sellised laused, nagu:

Tom is twelve. His sister Ann is six.

Tom is older than his sister.

Ann is younger than his brother Tom.

Alles järgmises tundide tsükliis võiks kasutada keskvärret ka muudest omadussõnadest.

25.—30. tund

Õpikus: *Lessons 14, 15, 16, 17*

Töövihikus: *Exercises 27—37*

Uus materjal:

a fairy, a hole;

beat, greet, think, ask, answer, find, get out;

deep, rich, poor, empty, tall, same;

at last, till

You must not play here.

Is Nelly richer than the farmer?

Who is taller than Inga?

Jätkatakse eelmises tundide tsükliis alustatud omadussõnade võrdlemist.

Our kitchen is small. Our living-room is big. Our living-room is bigger than our kitchen. Our kitchen is smaller than our living-room.

Uno is ten. He is tall. Priit is only two. Uno is taller than Priit. Priit is smaller than Uno.

Võrreldakse õpilaste vanust ja pikkust ning klassis leiduvate esemete suurust.

Seoses 14. lugemispalaga täiendatakse sõnavara.

Õpetaja: *Can you swim? (Who can swim?)*

Ene: *Yes, I can. (I can.)*

Õpetaja: *Do you like to swim in the sea?*

Ene: *Yes, I do.*

Õpetaja: *You must not swim in deep water. You are too small.*

Sõna *deep* tähenduse selgitamiseks võib rääkida ka talvest.

In winter we like to go skiing. If the snow is deep we can go skiing every day. We cannot walk in deep snow. If we fall into deep snow we cannot get out.

Sama palaga seoses küsib õpetaja:

*Can you find any flowers in the snow?
When can we find many flowers in the wood?
What can we find in the wood in autumn?
Why are there no flowers in winter?*

Nüüd jutustab õpetaja loo 12 kuust. Õpilased jälgivad, sest nad peavad pärast oskama küsimustele vastata. Jutustuse võib esitada ka kahes osas.

Nelly is a country girl. She has no father and no mother. She is very poor. She works for a rich farmer. She gets up early and works till night. The farmer is not good. The farmer has a daughter. The farmer's daughter does not like Nelly. Sometimes she beats Nelly. One day in winter the farmer's daughter wants some flowers. She calls Nelly and gives her a basket. Now Nelly must go into the forest. It is a very cold day. The snow is deep. Nelly often falls down because there are holes in the deep snow. But she cannot find any flowers because there are no flowers in winter. Poor Nelly must not go home with an empty basket. She goes on and on. At last she sees a hill. There are many stones on the hill. Nelly goes nearer. Now she can see twelve old men sitting on the stones. Nelly greets them. The first old man asks her, "What are you doing here?" "I am looking for flowers," answers Nelly, "I must not go home with an empty basket." "I cannot help you. I am January," says the same old man, "But my brother can help you." Now the fourth old man stands up and Nelly sees flowers at his feet. This man is April. Nelly picks the flowers and puts them in her basket. She thanks the old men and goes home. The farmer's daughter does not beat Nelly. She thinks that Nelly is a fairy because she can find flowers in winter.

Kui õpilased on küsimustele vastanud, siis küsib õpetaja:

Who are the twelve old men on the hill?

Agaramatel õpilastel võiks lasta juttu ka ise uuesti jutustada, kusjuures neid võib aidata ja suunata.

Kuuldud jutuga seoses püütagu kasutada ka keskvõrret omadussõnadest, kusjuures õpilased ise kasutagu üldküsimusi ja aluseküsimusi. Näiteks:

*Is Nelly younger than the farmer's daughter?
Is she richer than the farmer?
Who is richer than Nelly? Jne.*

31.—35. tund

Õpikus: *Lessons 18, 19, 20, 21*

Töövihikus: *Exercises 38—50*

Uus materjal:

*a demonstration, a cold;
carry; ill, strong, large, well;
beside; as—as;*

I am sorry.

Mary is as tall as Jane.

Is Mary as tall as Nelly?

Who is as tall as Mary?

Uno is the tallest boy in our class.

Is Erik the tallest boy in your class?

Who is the tallest boy in your class?

Perekonnaliikmetest, sõpradest ja tuttavatest kõneldes kasutatakse järgmist lausemudelit:

Tõnu is as tall as Erik.

Mother is as old as Father. Jne.

Õpitakse uued omadussõnad *large* ja *strong*.

We have a big yard. Our yard is large. Urve and Ene have a big yard too. Their yard is as large as our yard.

Rein is a strong boy. Peep is a strong boy too. Peep is as strong as Rein.

Õpitud kinnistatakse üld- ja aluseküsimustega.

Järgnevalt õpitakse ühesilbilistest omadussõnadest ka ülivõrret moodustama.

Here are 3 pencils in my hand. The black pencil is short. The blue pencil is longer than the black pencil. The red pencil is longer than the blue pencil. The red pencil is the longest pencil in my hand.

Look at Aili, Reet and Juta. They are small. Aili is as small as Reet. Juta is the smallest of them.

There are many books on the table. The grey book is the biggest book on the table.

Õpitud kinnistatakse üld- ja aluseküsimustega.

Uut sõnavara õpitakse vestluses haigest sõbrast. Äsja on loetud pala arsti perekonnast ja ees seisab kirja lugemine sõbrale. Uue sõnavara esialgne tutvustamine võiks toimuda suurema jutustuspildi põhjal:

You can see a room in the picture. This is Bob's room. Bob is ill. He is in bed. He must not get up. He has a bad cold. Bob's uncle is a doctor. He is sitting on a chair beside Bob's bed. He says, "I am sorry Bob, you cannot go out and play with the other children." Bob's uncle is not ill. He is well. He wants to help Bob. Every day he comes to see Bob. Soon Bob is well again.

Käesolevasse tunnitsükli langes Oktoobrirevolutsiooni aastapäev. Enne vastava pala lugemist vesteldakse piltide põhjal demonstratsioonist ja puhkepäevade veetmisest. Küsimustik võiks olla järgmine:

Can you see a demonstration in this picture?

Who is carrying the flag?

Who is carrying the slogans?

Are there any balloons in the picture?

Who is carrying the balloons?

Is a little boy walking beside his father?

Is Red October Day a holiday?

Do you go to the demonstration with your parents?

Where do you go in the afternoon?

What can you do in the holidays?

Opikus: *Lessons 22, 23, 24, 25*

Töövihikus: *Exercises 51—55*

Uus materjal:

a floor, a flat, a living-room, a bedroom;

Mr., Mrs., Miss;

yesterday

Can you see any berries in this basket?

Are there any big trees in your schoolgarden?

I was ill yesterday.

It was cold yesterday.

You were at home yesterday.

Sellesse tundide tsüklisse langevad lugemispalad, kus esineb omadussõna võrdlemine. Eelnenud suulises töös õpitud materjal kinnistatakse lugemispalade ja töövihiku harjutustega. 3. klassis pole vajadust omadussõna võrdlemisele esialgu rohkem eraldi harjutusi teha, kuna sõnavara on selleks liiga piiratud. Järgnevad lugemispalad ja jutustused süvendavad oskust kasutada omadussõna võrdlusastmeid ja alles 4. klassis pööratakse veelkord selle grammatikalõigu juurde, kuid siis juba põhjalikuma harjutustikuga. 3. klassis jääb omadussõna võrdlusastmete kasutamine põhiliselt seotuks lugemispaladega. Mõningal määral saab seda rakendada ka pildikirjeldustes ja vestlustes klassikaaslastest ning perekonnaliikmetest. Iga sobivat juhust selleks tuleks klassis ära kasutada.

Vestlustes majadest ja korteritest tuleks (pärast uue sõnavara õppimist) harjutada ka umbmääraste asesõnade *some* ja *any* teadlikku kasutamist. *Some* on korduvalt esinenud, *any* aga on esinenud ainult õpetaja kõnes.

Algul esitab õpetaja üldküsimusi:

Can you see any big trees in this street?

Can you see any flowerbeds in this picture Jne.

Seejärel esitavad samalaadseid küsimusi juba õpilased ise.

Järgnevalt on soovitatav esitada niisuguseid üldküsimusi, millele antakse eitav vastus ja mida saab teise lausega täiendada.

Can you see any flowers on this plate?

No, I can't. I can see some cakes there.

Can you see any chairs in the bathroom?

No, I can't. I can see only a bath there.

Järgmistes tundides harjutatakse *some* ja *any* kasutamist *there are*-lausetes.

A. *Are there any pictures on the walls in your room?*

B. *Yes, there are some.*

A. *Are there any armchairs in the kitchen?*

B. *No, there are not.*

A. *Are there any flowers in the bedroom?*

B. *Yes, there are some.*

Peale niisugust küsitlust võiksid õpilased kirjeldada maja ja korterit, kus nad elavad. Algul kirjeldatagu maja, aeda ja õue ning alles siis korterit.

I live in a big house. There are no trees in front of the house. There is a yard behind the house. I can play there with my friends. We live on the first floor. Our flat is big. We have 3 rooms and a kitchen.

Some, any kasutamisoskust ei tarvitse forsseerida. 3. klassi lõpuks omandatakse see põhiliselt õpikus antud eeskujude kaudu.

Sageli annavad ka klassis tekkinud olukorrad võimalust umbmääraste asesõnade *some, any* kasutamiseks. Praktika on näidanud, et õpilased unustavad endi poolt koostatavates dialoogides nende kasutamise. Õpetaja ülesandeks jääb kogu õppeaasta vältel jälgida, et õpilased seda siiski teeksid. Loomulikult on selleks vaja sagedast ja konkreetset suunamist.

Inglastest vesteldes on soovitav õppida sõnade *Mr., Mrs.* ja *Miss* tähendused. Need sõnad jäävad tavaliselt väga hästi meelde kui klassis laulda laulu "*Where's Miss Pinkie*" ning seda saata liigutustega. Laulu algul on lastel käed seljataga. Kui lauldakse *Here I am*, näitavad nad mõlema käe väikesi sõrmi. Sõrmedega saab mängu jätkata nii, nagu vestleksid nad omavahel ja kummarduksid üksteisele tervituseks. Kui järgneb käsklus peitu pugeda, peidavad lapsed käed jälle seljataha ja laul jätkub. Kuigi laul on kaanoni «*Brother John*» viisil, ei esitata seda siiski kaanonina, kui laulu tahetakse liigutustega saata. Laulus

tuleb eriti jälgida lühikest [i] häälikut. Laulu sõnad on järgmised.

Where's Miss Pinkie

"Where's Miss Pinkie?"

"Where's Miss Pinkie?"

"Here I am."

"Here I am."

"How are you this morning?"

"Very well, I thank you."

"Run and hide."

"Run and hide."

"Where's Mrs. Pointer?"

"Where's Mrs. Pointer?"

"Here I am."

"Here I am."

"How are you this morning?"

"Very well, I thank you."

"Run and hide,"

"Run and hide."

"Where's Mr. Thumbkin?"

"Where's Mr. Thumbkin?"

"Here I am,"

"Here I am."

"How are you this morning?"

"Very well, I thank you."

"Run and hide,"

"Run and hide."

"Where's the whole family?"

"Where's the whole family?"

"Here we are,"

"Here we are."

"How are you this morning?"

"Very well, we thank you."

"Run and hide,"

"Run and hide."

Alustatakse ajavormi *Past Indefinite* õppimist. Esimeseks sammuks selles osas on vestlus eilsest ilmast. Õpetaja toob näiteid ja annab vajalikke seletusi. Siis korratakse kooris ja üksikult õpetaja poolt öeldud lauseid.

It is cold today. Yesterday it was cold too. The sky was grey. I was at home. I was ill yesterday. I was in bed. I was not at school.

Järgmises tunnis räägitakse sama ainsuse 3. pöördes ja alles siis minnakse 2. pöörde juurde. Üks õpilane jutustab ülaltoodud loo ainsuse 1. pöördes ja õpetaja kordab seda 2. pöördes. Siis teevad seda ka õpilased.

44.—49. tund

Õpikus: *Lessons 26, 27, 28, 29*

Töövihikus: *Exercises 56—60*

Uus materjal:

a word, a wife; air, meet;

right, wrong; last year

Was it fine yesterday? Yes, it was.

Was Tom absent last week? No, he wasn't.

Were you on duty last Thursday? Yes, I was.

When were you on duty, Ilme?

Who was on duty yesterday?

We had six lessons yesterday.

Had you five lessons yesterday?

Korratakse tervitamist:

What do you say when you meet your friend?

What do you say when you meet your teacher?

What do you say when you meet your uncle's wife?

What do you say when you go to bed?

Õpilaste vastuste peale reageerib õpetaja sõnadega *right* või *wrong*, mis õpilastele arvatavasti on juba tuttavad.

Jätkatakse ajavormi *Past Indefinite* õppimist. Üldküsimusi esitab algul õpetaja, siis õpilased üksteisele:

Was it fine yesterday?

Was Rein at school?

Was Urve absent?

Were you ill yesterday?

Were you on duty yesterday?

Were you on duty last week?

Raskusi ei teki ka ajamääruse küsimustega, nagu:

When were you on duty?

When was Rein on duty?

When were you absent, Agu?

Harjutamist vajab ka aluse küsimus:

Who was absent yesterday?

Who was ill last week?

Who was in the country last summer?

Minevikuvormi verbist *have* kasutatakse vaheldumisi verbiga *be*.

Yesterday I was at school.

Yesterday we had five lessons.

Last month we had our holidays. I was in the country.

Küsimuste esitamist verbiga *have* harjutatakse lugemispalades esineva sõnavaraga. Raskusi tavaliselt ei esine. Küll aga vajab pikemaajalist harjutamist küsiv ja eitav vorm sellistest väljenditest nagu *have supper*, kus esineb abiverb *do*.

Minevikuvorme korrapärastest tegusõnadest kuulatakse õpetaja jutustuses korrapidaja kohustustest. Õpetaja jutustust kordavad õpilased lausete kaupa, kuid ise veel ilma suunamata ei jutusta.

I was on duty on Monday. Everybody was at school. Nobody was absent. We had six lessons. We learned many new English words and a new Russian song. In the breaks I opened the windows and aired the classroom. After the lessons I cleaned the classroom. I was ready at half past seven.

Kui minavormis jutustamine läheb ladusalt, siis korratakse samasugust jutustust ainsuse 3. pöördes ja mitmuse pööretes, kusjuures kõneldakse teatud õpilastest, kes sel või teisel päeval korda pidasid.

Õpikus: *Lessons 30, 31, 32*

Töövihikus: *Exercises 61—67*

Uus materjal:

*a shame, a market, a back, a party;
get on, ride, get off; interesting*

I opened the window.

I aired the classroom.

Did you open the window? Yes, I did.

Did Ebe air the classroom? No, she didn't.

Lugemispala *Who is Right* sisaldab mõningal määral sõnavara, mida esitatakse õpilastele esmakordselt alles siis, kui õpetaja neile sama lugu jutustab. Jutustuse käigus antakse uued sõnad ja väljendid. Lugemisele eelnev jutustamine on lühem ja kokkuvõtlikum kui õpikus. Raamatu illustratsioonid saab kasutada lugemisele eelnevalt küsimuste ja vastustega töötades ning peale pala lugemist jutustamise suunamiseks.

Õpilased õpivad ise kasutama lihtminevikku korrapärasest tegusõnadest. Minevikuvorme kasutatakse temaatiliselt piiratud sõnavarast (esialgu seoses korrapidajatööga).

Kui jutustus korrapidaja ülesannetest läheb ladusalt, siis hakatakse harjutama ka üldküsimusi tegusõna minevikuvormidega. Algul esitab küsimusi ainult õpetaja ja alles siis õpilased.

*Were you on duty yesterday?
Did you wash the blackboard?
Did you work much?
Did you like the work?*

Algul suunab õpetaja küsimusi ainult ainsuse 2. pöördes, siis aga lisab järgmise küsimusena ka ainsuse 3. pöörde. Kuna korda peavad tavaliselt 2 õpilast, siis pole raskusi ka mitmuse pööretega.

Õpilastel lastakse esitada küsimusi ahelküsiteluna. Alles siis esitab üks õpilane teistele paar-kolm küsimust järjest korrapidaja ülesannete täitmise kohta.

Järgmiseks sammuks on vestlus möödunud kevadistest aiatöödest:

Last spring we worked in the schoolgarden. We raked the flowerbeds. Then we planted some flowers. I watered the flowers. We all liked the work in the garden. It was interesting to work in the garden.

Järgmiseks õpetajapoolseks küsimuseks on:

*What did you do in the schoolgarden last spring?
What did you do when you were on duty? Jne.*

Edasi küsib õpetaja üksikasju:

*What did you plant?
What did you clean? Jne.*

Samuti küsitakse:

*Where did you work last spring?
When did you work in the schoolgarden? Jne.*

Ajavormi *Past Indefinite* õppimisel tuleb algul materjali täpselt piirata ja ka õpilastele tuleb ütelda, et kõiki tegusõnu ei saa lihtsalt -ed lõpu lisamisega minevikku panna. Materjali piiratuse tõttu õpetatakse enamuse sellest selgeks õpetaja jutustuste kordamisega (väheste omapoolsete muudatustega edaspidisel reprodutseerimisel).

Seoses aastalõpu ja uueaasta teemaga kasutatagu võrdluseks ka eelmist aastat:

Last year we had our schoolparty on the 27th of December. We danced and played games. In the holidays I visited my friends and they visited me. We had a very good time together.

2. klassi õpikus antud uueaasta-teemalise pildi põhjal vesteldes tutvustati õpilastele hulgaliselt sõnavara, mis jäi aktiveerimata. Sel aastal oleks võimalus seda korrata ja nii mõndagi aktiveerida.

Aasta viimastel tundidel võiks ka laulda ja mängida. Üks hoogsamatest lauludest, mis õpilastele tavaliselt väga meeldib, on järgmine:

I'm not small

- 1. I'm not small, I'm so tall
I can carry a tree on my back.
When it grows, I'll grow too.*

*That's not very hard to do.
I'm not small, I'm so tall
I can carry a tree on my back.*

2. *carry a rabbit (hops)*
3. *guitar (plays)*
4. *wind (blows)*
5. *the sun (shines)*
6. *a lion (roars)*
7. *a train (whistles)*
8. *the world (turns)*

56.—61. tund

Õpikus: *Lessons 33, 34, 35, 36*

Töövihikus: *Exercises 68—80*

Uus materjal:

*invite, call, fall asleep, turn,
went, said, saw, came, got up, fell, took,
tired;*

I went.

I did not go.

Hakatakse harjutama ebakorrapäraste tegusõnade lihtminevikku (*Past Indefinite*). Kõigepealt selgitab õpetaja õpilastele nende tegusõnade omapärasest mineviku moodustamisest (võrreldes korrapäraste tegusõnadega) ja toob mõned näited:

*I go to school at eight o'clock every day.
Yesterday I went to school at half past eight.*

Nüüd jutustab õpetaja mõne väikese loo või kirjelduse, kuhu põimib rea ebareeglipäraste tegusõnade minevikuvorme. Vastavat minevikuvormi võiks jutustamisel kergelt rõhutada.

I get up at seven o'clock every day. Yesterday I got up at 7.15. In the morning I always go to the window and open it. Yesterday I went to the window but did not open it because it was very cold. When I looked out I saw some snow on the ground. When there is snow and ice on the ground, people often fall down. I looked out of the window

and saw how a man fell down in the street. He soon got up again and came across the street. He said, "It is very cold today."

At half past seven my mother called me to the kitchen where I had my breakfast. Then I took my schoolbag and went to school. I had five lessons. I came home at 3 o'clock. I invited some friends to my place. I always invite my friends to my place in the evening when I am not too tired. Sometimes I am very tired and then I do not invite my friends. When I am tired I go to bed and fall asleep at 9 o'clock. Yesterday I went to bed at half past nine and fell asleep at ten.

Jutustatut kinnistab õpetaja kas küsimustega, mis nõuavad vastuses uue minevikuvormi kasutamist

When did I get up yesterday?

Where did I go?

Why did I not open the window?

What did I see on the ground?

või kordab jutustust veel kord olevikus, lastes õpilastel asetada laused õpitud ebareeglipäraste tegusõnadega minevikku. Et vältida võimalikke eksimusi, korratagu enne uusi vorme nii, et õpetaja nimetab tegusõna eesti keeles, esimene õpilane tõlgib selle inglise keelde ja järgmine õpilane asetab minevikku ning et siis korratakse verbi mõlemat vormi kooris:

Õpetaja: minema,

I õpilane: *go*,

II õpilane: *went*,

kõik kooris: *go — went*.

Õpetaja kasutab ka juba ajavormi *Past Indefinite* küsivat ja eitavat vormi. Viimast harjutavad ka õpilased, muutes antud jaatavad laused esimese mudeli järgi eitavateks:

Õpetaja: *He learned English last year.*

He did not learn English last year.

Õpetaja: *Mother called Ann.*

Õpilane: *Mother did not call Ann.*

Õpetaja: *I washed my face with cold water.*

Õpilane: *I did not wash my face with cold water.*

Kasutades õpitud minevikuvorme, võib õpilane jutustada eilsest päevast:

I got up at eight yesterday. I had breakfast at half past eight. I said, "Good-bye" to my mother, took my schoolbag and went to school. At the bus stop I saw my friend. We went to school together. We had many interesting lessons at school. We learned many new things at the lessons. I was not on duty yesterday. So when the lessons were over we came home. I was very tired when I came home. I had my dinner at 4 o'clock. After dinner I had a good rest. Then I did my homework. I went to bed and fell asleep at nine.

Õpetaja suunab õpilast esmakordsel jutustamisel vajalike märksõnadega.

Õppetükkide alusel (Lessons 33, 34, 35, 36) räägib õpilane minevikuvormis oma eelnenud koolipäevast, õppetundidest, korrapidamisest.

Klassis kasutatavatele õpetaja korraldustele liitub *turn the page, turn to page 62* jne., ja küsimused

*Did you turn the page?
Did you turn to page 62?
What page did you turn to?*

62.—70. tund

Õpikus: *Lessons 37, 38, 39, 40, 41*

Töövihikus: *Exercises 81—93*

Uus materjal:

*cry, ran, awake -awoke
go fishing, I could, knock, ate, sat, break -broke;
a present, a bear, a meal;
once, full of, a little, at last
each,
hot, hungry, hard, broken*

Did you see Ann? Yes, I did. No, I did not.

Suulist tööd sellel perioodil alustame üldküsimuste harjutamisega ajas *Past Indefinite* ja lühivastustega neile üldküsimustele. Lähtume üldküsimusest ajavormis *Present Indefinite*, mis on õpilastel omandatud ja toome samm-sammult sekka uusi sõnu.

Algul küsib õpetaja, vastab (esimese mudeli järgi) õpilane.

Õpetaja: *Do you eat when you are hungry?*

Õpilane: *Yes, I do.*

Õpetaja: *Did you eat when you were hungry yesterday?*

Õpilane: *Yes, I did.*

Õpetaja: *Do you go fishing in summer?*

Õpilane: *Yes, I do.*

Õpetaja: *Do you go fishing in winter?*

Õpilane: *No, I don't.*

Õpetaja: *Did you go fishing last Sunday?*

Õpilane: *No, I didn't. Jne.*

Sama eesmärgiga võib õpetaja küsida:

*Did I knock at the door (enne teeb seda piltlikult)?
Did you break this window (vase, piece of chalk jne.)?*

Did you see a bear (a sheep) in the street when you came to school?

Did you eat soup in the morning?

Did you drink hot tea in the lunchroom?

Was there a glass of hot coffee on your table yesterday?

Did you break the glass full of hot coffee?

Jane had a blue cup on the shelf; she broke it yesterday. What did she do yesterday? Who broke the cup?

Järgnevalt esitavad juba õpilased ise samasuguseid küsimusi ajas *Past Indefinite* ja vastavad neile.

Õpikus leiduvad dialoogid (Lessons 38, 39, 40) on mõeldud päheõppimiseks ja eeskujuks, mille põhjal õpilased ise koostavad samasuguseid kahekõnesid.

Tegusõnu *go fishing, knock, eat, sit, break, cry, run, awake* harjutatakse ajavormis *Past Indefinite* 1) muundusharjutustena; õpetaja ütleb lause ajas *Present Indefinite*, õpilane paneb selle ajavormi *Past Indefinite*, lisades sobiva määruse.

Õpetaja: *I always awake at 6 o'clock*

Õpilane: *I awoke at 8 o'clock yesterday*

2) situatiivsete küsimuste-vastuste abil: õpetaja koputab uksele ja ütleb pärast koputamise lõpetamist:

I knocked at the door.

Siis küsib:

What did I do?

Õpilane vastab: *You knocked at the door.*

3) informatiivsete lausete abil, võrdluses ajavormiga *Present Indefinite*.

Õpetaja: *I like to eat apples.*

Yesterday I ate 5 apples.

How many apples did I eat yesterday?

Õpilane: *You ate five.*

Kui eelnevad lausemudelid on omandatud, harjutatakse erandlikke väljendeid *have dinner, have a meal, have soup* 1) küsivas vormis:

Did you have your dinner before you came to school?

2) koos lühivastustega:

Yes, I did. No, I didn't.

When did you have your last meal?

3) eitavas vormis:

I didn't have soup for dinner.

Harjutatakse neid ja korratakse varem õpitud samasse rühma kuuluvaid väljendeid *I had a good time* ja *I had a good rest* niihästi küsivas kui eitavas vormis

Näitlikult tuleks selgitada mõistete *full of* ja *empty* tähendust: *an empty basket, a basket full of apples.*

Is the box full of pencils or is it empty?

Väljendeid *once there was (were), once there lived* kasutamist korratakse varem õpitud muinasjuttude alguste veelkordse meenutamisega.

Once there was a man who had only one horse.

Õpitakse vahet tegema sõnade *every* ja *each* vahel, mis mõlemad tõlgitakse eesti keelde sõnaga «iga»:

Every pupil wants to learn well.

Each pupil in our group learns well.

Korratakse varem õpitud lausemudelit *I can speak English* ja õpitakse juurde selle minevikuvorm: *I could speak English when I was nine*. Õpilased toovad ise analoogilisi näiteid ja seejärel kinnistatakse õpitut küsimustevastustega:

Could you play football last year? Can you play it now?

Could you write dictations in English in the first form?

Could you ride a bike when you were a baby?

Open the window, please! Could you open it at last?

Can you sit on a broken chair? Can you sit on a hard chair?

Could you go fishing last winter?

Mõistete *little* ja *a little* erinevaid tähendusi selgitatakse näidetega:

Mary is a little girl.

The baby is little.

My uncle has a little house in the country.

I can speak English a little.

Take a little of the soup.

I ate a little of the cake.

Õpikust loetu alusel (Lesson 39) räägivad õpilased oma (või sõbra) sünnipäevast.

Algul küsib õpetaja:

When is your birthday?

Did you invite many friends to your birthday party?

Had you a birthday cake on the table?

Were there any candles on the cake?

How many were there?

What did your friends wish you?

What did you eat?

Did you get many presents?

Did you have a good time?

When did your friends go home?

Järgmise sammuna jutustab õpilane iseseisvalt oma või sõbra sünnipäevast.

Lesson 40 annab võimaluse kõnelda samal viisil eelmisest suvest ja Lesson 41 mõnest eelmisest päevast.

Õpikus: *Lessons 42, 43, 44, 45, 46, 47*

Töövihikus: *Exercises 94—108*

Uus materjal:

*sell, sold, meet, met, beat, beat, gave,
put, heard,
hay, men,
next, this evening, early in the morning,
late at night, for one day,*

Do your duty.

Give me the box.

Give the box to me.

Enne õpikust lugemist jutustab õpetaja loo *The Three Bears* osade kaupa (kui võimalik, diafilmi põhjal). Kuna sõnavara on eelmistes tundides juba tutvustatud, peaks jutustus olema kergesti jälgitav. Et kontrollida arusaamist kuuldud jutustusest, tuleks küsimusi esitada kohe pärast jutustamist ja alles siis asuda pala lugemisele.

Kui õpilased omakorda on kogu loo osade kaupa jutustanud, võiks seda tervikuna korrata, kuid nüüd juba uuest aspektist, näiteks mina-vormis. Nii jutustab õpilane:

My name is Mari, I am ten years old. Our house is near a very big wood. I often go for a walk in the wood. I like to pick berries in the wood.

One day I was walking in the wood alone. It was in the afternoon and I was a little tired already. Suddenly I saw...

Jutustajal on avarad võimalused oma kujutlusvõime kasutamiseks ja sellele vastavalt ka võimalus varieerida põhiteksti. Kaasõpilastel on lubatud jutustajale esitada täiendavaid küsimusi selle kohta, mis jutustuses jäi ebaselgeks:

Was it a nice house where the bears lived?

Did you like the soup?

How tall was Father-Bear?

Sellise jutustamise juures võib õpilasel muidugi tekkida vajadus mõne täiendava sõna või väljendi järele, mille

õpetaja annab, kuid tuleks jälgida, et uusi sõnu ei koguneks koormavalt palju,

Järgneva sõnavara omandamiseks arendatakse vestlust teemal *On a Collective Farm*.

Do you know any collective farmers?

Where do they live? (on the collective farm, in the country)

What has a collective farmer? (He has a house, a garden, some animals)

What animals has he? (a cow, a pig, a cat, a dog)
He has some hens and a cock.

What does a cow eat? (hay)

Does a collective farmer work much?

When does he get up?

When does he go to bed?

Did you go to a collective farm last summer?

What did you do there? (work in the field, in the garden)

Did you give hay to the cows?

What did you give them?

Do the collective farmers sell milk?

What do they sell?

What did they sell in summer?

Are our collective farmers poor or rich?

Vestluses on abiks vastavasisuline pilt.

Edasi jutustab õpetaja jutu "*Mike and the Boxes*" lühendatud kujul, esialgu ajas *Present Indefinite*.

A poor farmer, whose name is Mike, wants to sell his cow because he has no hay. He awakes early in the morning, takes his cow and goes to the market. On his way he meets an old man. The old man gives him a black box for his cow. When Mike comes home late at night he puts the box on the table and says, "Box, do your duty!" Two girls jump out of the box and lay the table. Then they put a good dinner on the table. A rich farmer hears about Mike's box. He asks Mike to give him the box for one day only, but he does not bring it back in the evening. Then Mike goes to the market to sell his pig. Now the old man gives him a brown box for his pig. When Mike says, "Box, do your duty," two big men come out of the box and beat Mike with their sticks. Then Mike goes to the rich farmer

with this box. When two big men beat the rich farmer he gives the black box back to Mike. Now Mike has two boxes. He is very happy.

Jutustuse võib õpilaste ja õpetaja ühistööna minevikuliseks muuta, kusjuures õpetaja annab enne minevikuvormid (*met, put, heard, beat*).

Kinnistamine toimub küsimuste-vastustega (kas oleviskus või minevikus).

Grammatikas harjutatakse selles tööloigus võrdlevalt kahte lausemudelit:

Give me the box.

Give the box to me.

Give him a pencil.

Give the pencil to him.

He gives us a basket.

He gives a basket to us.

I gave them some milk.

I gave some milk to them.

The farmer gave the cow some hay. *The farmer gave some hay to the cow.*

Kuna 3. klassi õpilased ei tunne veel grammatilisi termineid «otsesihitis» ja «kaudsihitis», siis selgitab õpetaja kõneallose grammatilist nähtust küsimustega.

Give me the box — kellele?

Give me the box — mis?

Lausemudelit *Give me the box* kasutatakse, kui enne on öeldud kellele ja siis mis, mida.

Lausemudelit *Give the box to me* kasutatakse aga siis, kui enne on öeldud mis, mida ja siis kellele ja kui viimast lauseosa tahetakse eriti rõhutada (*to me and not to him*).

Õpetaja kirjutab 2 põhimudelit tahvlile, kasutades värvilisi kriite (otse- ja kaudsihitis kumbki eri värvi, alla kriiputada eessõna *to*), nende mudelite eeskujul järgneb suuline harjutamine.

Ka järgnevatel tunnitsüklites võiks seda harjutust korrata, selleks uut sõnavara kasutades.

Käesolevas tööloigus võib ebareeglipäraste verbide minevikuvorme kinnistada veel alljärgnevalt.

Esitatakse küsimusi ja vastatakse neile märksõnade abil:

1) Õpetaja: <i>farmer, sell</i>	I õpilane: <i>What did the farmer sell?</i>
Õpetaja: <i>cow</i>	II õpilane: <i>He sold a cow.</i>
Õpetaja: <i>where</i>	III õpilane: <i>Were did the farmer sell the cow?</i>
Õpetaja: <i>market</i>	IV õpilane: <i>He sold it at the market.</i>
Õpetaja: <i>why</i>	V õpilane: <i>Why did the farmer sell his cow?</i>
Õpetaja: <i>poor</i>	VI õpilane: <i>He sold it because he was poor. (... because he had no hay.)</i>
2) Õpetaja: <i>friend, meet</i>	I õpilane: <i>Where did you meet your friend?</i>
Õpetaja: <i>way to school</i>	II õpilane: <i>I met him on my way to school.</i>
Õpetaja: <i>when</i>	III õpilane: <i>When did you meet him?</i>
Õpetaja: <i>early</i>	IV õpilane: <i>I met him early in the morning.</i>
3) Õpetaja: <i>break, glass</i>	I õpilane: <i>Did you break the glass?</i>
Õpetaja: <i>no</i>	II õpilane: <i>No, I didn't.</i>
Õpetaja: <i>who</i>	III õpilane: <i>Who broke it?</i>
Õpetaja: <i>Nell</i>	IV õpilane: <i>Nell did.</i>
Õpetaja: <i>how</i>	V õpilane: <i>How did she break it?</i>
Õpetaja: <i>fall down</i>	VI õpilane: <i>It fell down.</i>

81.—92. tund

Õpikus: *Lessons 48, 49, 50, 51, 52*

Töövihikus: *Exercises 109—121*

Uus materjal:

die, happen, marry, get angry, cry (nutma), be asleep, grow-grew; spoke, drank, told, made, knew a prince, a queen, a king, a servant a beard, a story, a poison, a bit beautiful, most beautiful, angry, dead, somebody, anybody

Kuna eelmisest tööperioodist (71.—80. tund) on jutustus *Mike and the Boxes* sisu ja sõnavara poolest juba tuntud, siis ei tee neljas õppetükis (Lesson 48—51) leiduva loo lugemine ja jutustamine õpilastele enam mingeid raskusi.

Kokkuvõtliku kordamisena katsume jutustust dramatiseerida. Peategelased: *Mike, his wife, the old man, the rich farmer*. Episoodiliste tegelastena võivad esineda: *Mike's children* (piiramatu arv!), *two girls (who come out of the box)*, *two big men with sticks*. On üllatav mitte ainult see, millise fantaasia ja vaimustusega õpilased selles vanuseastmes dramatiseerimisse suhtuvad, vaid ka nende osavus selleks kogu õpitud sõnavara rakendada. Esimene dramatiseerimiskatse tehakse klassis õpetaja juhendamisel, hiljem võib sama ülesande anda ka koduseks tööks. Igale tegelasele määratakse paar kandidaati, kes mõtlevad osa kodus läbi. Klassis esitamisel tekib võistluse moment: kes kandidaatidest esineb paremini?

52. õppetükis leiduv luuletus õpitakse pähe ja parafraseeritakse lihtsal kujul.

Bobby is a good pupil. He likes to read very much. Sometimes he reads all day. When his friends ask him to come out and play, he doesn't go with them. He doesn't look at toys and games, he only reads.

Moraalina antud luuletuse juurde võiks õppida vana-sõna *All work and no play makes Jack a dull boy*.

52. õppetüki lõpus leiduvate näidete eeskujul harjutatakse uut omastava käände vormi eessõnaga *of*, võrreldakse seda 's omastavaga.

The girl's name is Ann.

The name of the girl is Ann.

The name of the school is new to me.

The boy's legs are long.

The legs of the boy are long

The legs of the table are long.

Õpetaja kirjutab harjutamise käigus värviliste kriitidega tahvlile 2 võimalikku lausemudelit omastava käände moodustamiseks ja selgitab nende erinevust. Siis toovad õpilased ise näiteid õpetaja poolt antud märksõna abil:

colour — the colour of the ball, door — the door of the house jne.

Ebareeglipäraste verbide mineviku harjutamiseks esitab õpetaja küsimuse, millele õpilased vastavad:

1. Õpetaja: *Did you speak English last year, Ene?*
 Õpilane: *Yes, I did a little.*
 Õpetaja: *What languages (kasutab ainult õpetaja!) did you speak last year, Peep?*
 Peep: *I spoke Estonian, English and Russian.*
 Õpetaja: *What languages did Peep speak last year, Ulle?*
 Ulle: *He spoke Estonian, English and Russian.*
2. Õpetaja: *Do you always drink coffee in the morning, Ott?*
 Ott: *No, I don't, I sometimes drink milk.*
 Õpetaja: *Did you drink coffee or milk yesterday?*
 Ott: *I drank milk.*
 Õpetaja: *Küll, what did Ott drink yesterday?*
 Külli: *He drank milk.*
3. Õpetaja: *Does your granny tell you stories, Inna?*
 Inna: *Yes, she often does.*
 Õpetaja: *Did she tell you any stories last summer?*
 Inna: *Yes, she did. She told me about Little Red Coat.*
 Õpetaja: *Arvo, which story did Inna's granny tell her?*
 Arvo: *She told her about Little Red Coat.*

Algul õpilased ainult vastavad küsimustele, hiljem esitavad aga ka ise küsimusi.

Töölõigu lõpus korratakse kõiki läbivõetud ebareeglipäraseid verbe, nende infinitiivi ja minevikuvormi (Past *Indefinite*); kordamine võiks toimuda individuaalselt ja kooris: *tell-told, grow-grew* jne.

Vahelduseks võib mängida järgmist mängu.

Kõik õpilased tõusevad püsti, õpetaja ütleb tegusõna eesti keeles, õpilane ütleb inglise keeles selle tegusõna infinitiivi ja ajavormi *Past Indefinite*. Kes eksib, istub kohale tagasi. Töö toimub kiires tempos. Viimasena seis-majäänud õpilane võidab mängu. Teda võib ka hinnata.

Uue sõnavara tutvustamiseks võiks õpetaja jutustada järgmise jutu:

Once there lived a king and a queen. The king was old and had a long black beard. The queen was young and beautiful. She had blue eyes and long fair hair. She was the most beautiful woman in the country.

The king and the queen were very happy together. They

had a little son. The son of a king and a queen is a prince. The young prince loved his parents very much. He had many good friends in his country. He often invited his friends to his house. They had a good time together.

The king and the queen had many servants. One of the servants did not like the king. He wanted to kill the king. One day this servant put some poison in the water when the king was asleep. He gave the water to the king when he awoke. The king drank it and soon died. The prince was very sad and so was the queen. She cried and cried for many days.

At last she went to a looking-glass in her room. She could see her face in it. She looked at her face and said, "How beautiful I am. I am the most beautiful woman in the country!" She did not cry now, she wanted to be the most beautiful woman in the country.

Two years went by. One day the queen called the prince into her room and said, "I want to marry again". And the queen married a rich man. He was not a good father to the young prince. The prince was not happy. He knew that he could not be happy in his mother's house. So he took his things and went away. Soon he married a poor young girl who was very beautiful. They were very happy together. He did not go back to his old home and he did not see his mother again.

Et kontrollida, kuidas õpilased aru said, küsib õpetaja:

1. Where did the king and the queen live?
2. What happened to the king?
3. Why did one of the servants put some poison in the king's glass?
4. Did the queen get angry when this happened?
5. What did the queen do when the king was dead?
6. Why did the prince go away from his home?
7. Whom did he marry?
8. Were they happy together?

Umbmääraste asesõnade *somebody, anybody* tarvitamist on otstarbekohane tutvustada õpilastele juba tuntud *some, any* alusel.

*I can see some apples in the basket.
Can you see any apples in the basket?*

I can see somebody near the tree.

Can you see anybody near the tree?

There is somebody behind the cupboard.

Is there anybody behind the cupboard?

Somebody told me the story about Mike and his boxes.

Did anybody tell you the story about Mike and his boxes?

Nobody kasutamine on varem juba tuntud. Nüüd võib võrdlevalt kasutada kõiki kolme.

Can you see anybody in the garden?

*Yes, I can see somebody in the garden
but I can see nobody in the yard.*

Õpetaja esitab küsimuse ja õpilased annavad eelneva eeskujul kahest osast koosneva vastuse. Hiljem esitab ka küsimuse üks õpilastest.

Eitava lause moodustamisel tuleks esialgu piirduda ainult lausetüübiga *I can see nobody* ja liigse komplitseerituse mõttes vältida tüüpi *I cannot see anybody*.

Käesolevas tööloigugis õpitakse veel fraasid

white as snow

green as grass

black as coal

red as a rose

ja moodustatakse nendega lauseid.

His beard was black as coal. The girl's teeth are white as snow. Snow-White's lips were red as roses. Jne.

Harjutamine võiks toimuda nii, et õpetaja annab lause alguse (*Epp's teeth...*), õpilane kordab seda algust ja lõpetab lause mõne sobiva eeltoodud võrdlusega (*Epp's teeth are white as snow.*).

Õpikus: *Lessons 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59; 60*

Töövihikus: *Exercises 122—138*

Uus materjal:

*soap, a cake of soap, a soap-dish, glasses (prillid)
have a look
gay, light (hele, valge), helpful, cruel, kind, tomorrow,
I shall go, you will go jne. (The Future Indefinite Tense,
affirmative)*

Õpiku peatükkide 53—60 lugemisele ja jutustamisele järgnegu tingimata dramatiseering samal teemal. Kuna siin on tegelasi palju, siis tuleks õpetajal osad täpselt sõnastada, nii et saadud näidendit oleks võimalik esitada ka klassi- või koolipeol.

Uudse aspektina võiks katsetada mõne peategelase (*Snow-White, Queen*) iseloomustamist, kirjeldades lühidalt nii tema välimust kui iseloomu:

Snow-White was a beautiful girl. People called her Snow-White because she was white as snow. She had dark hair and blue eyes. Her lips were as red as roses. She was not only beautiful but good too. She liked to dance and to play. She was kind and helpful. She was a gay and lovely girl.

The queen was very beautiful, but she was not a good woman, she was bad. She was very cruel because she wanted to kill Snow-White.

Vajaduse korral antakse mõni uus sõna.

Kuna ajavormi *Past Indefinite* tarvitamine peaks õpilastel olema juba automatiseerunud, alustatakse nüüd tutvumist uue ajavormiga — *Future Indefinite*. Kõigepealt õpitakse sõnade *tomorrow* ja *next* (*next Monday, next week, next year* jne.) tähendus ja siis võrreldakse (algul õpetaja, siis õpilased):

I go to school at 8 every day.

We drink coffee for breakfast.

Tomorrow I shall go to school at 9.

Tomorrow we shall drink milk for breakfast.

We often invite friends to our place.

This year you get up at 7 every day.

He washes with cold water in the morning.

They eat apples after dinner.

Next Sunday we shall invite some girls from class 4.

Next year you will get up at 8.

Tomorrow he will wash with warm water.

Tomorrow they will eat berries after dinner.

Võnreldakse emakeelega: eesti keeles ei ole erinevust oleviku ja tuleviku väljendamisel.

Õpitud uut ajavormi kinnistatakse järgmiselt: õpetaja ütleb lause olevikus, õpilane asetab ta tulevikku, lisades ühtlasi sobiva ajamääruse:

Õpetaja: *I come home at 7 in the evening.*

Õpilane: *Tomorrow I shall come home at 7.30.*

Sõnavara laiendamiseks kirjeldatakse pilti vannitoast, kirjeldatakse oma vannituba.

Sõna *glasses* ja *pocket* harjutatakse näitlikult. Hea on sellega seoses korrata mõningaid korraldusi:

Put your pencil into your pocket!

Take your hands out of your pocket!

Put your glasses on the table! Jne.

105.—110. tund

Õpikus: *Lessons 61, 62, 63*

Töövihikus: *Exercises 139—143*

Uus materjal:

*a potato, potatoes, a fruit, fruit,
a tomato, tomatoes, a sweet, a sandwich,
ham, a lump of sugar, a vegetable,
a carrot, chocolate, cocoa, cream,
ice-cream,
spread (butter), watch TV,
unhappy*

Maipühade puhul vesteldakse sellest, kuidas nõukogude kooliõpilased tähistavad rahvusvahelist töölistpüha. Selleks kasutatakse õppetükki 62, kuhu põimitakse hulka ka mõned uued sõnad. Näiteks võiks rääkida ilmast ja inimestest maipühade ajal:

It was a windy day (It was not windy), Everybody was happy and gay. Only those children were unhappy who could not go to the demonstration because they were too young. Some pupils watch the demonstration on TV.

63. õppetüki põhjal jutustab õpilane oma korterist ja majast, kus ta elab. Eelnevalt esitatakse samal teemal vastastikku küsimusi:

*Where do you live?
On which floor do you live?
Is your house big?
Are there any shops in your house?
How many rooms have you?*

Suulise tööna vesteldakse söögiaegadest, toidust ja laua-
katmisest, mille käigus õpitakse ära ka uued sõnad:

*How many meals a day have we?
What do you call the first (second jne.) meal?
When do you have your supper?
Who lays the table for dinner in your family?
What do you put on the table when you lay the
table?*

Viimase küsimuse juures võib kasutada pilte töövihikust
harjutuste nr. 144 ja 149 juurest.

*What do you have for breakfast (lunch, dinner,
supper)?
Do you like much sugar in your tea?
Do you like your tea sweet?
Do you always spread butter on your bread?
What do you have for dinner, meat or fish?
Do you have a sweet every day?
Do you sometimes have fruit after dinner?
Do you like vegetables with your meat?
Are carrots vegetables?
What are carrots?*

What do you take for breakfast: tea, coffee, cocoa or chocolate?

Do you sometimes drink cocoa?

When do you drink it?

Who likes tea best?

Do you have sandwiches for supper?

Do you like sandwiches with ham and tomatoes?

Jne.

111.—117. tund

Õpikus: *Lessons 64, 65, 66, 67*

Töövihikus: *Exercise 144—151*

Uus materjal:

*an orange, a lemon, a peach,
a cherry, a pear, a plum, a grape,
a banana, clothes,
wore,
ripe,
am (are, is) going to,
something, anything, nothing*

64. õppetüki põhjal jutustatakse teemal «*Tomorrow Morning*».

Tomorrow I shall get up at half past seven. I shall open the window and do my morning exercises. After that I shall go to the bathroom jne.

Jutustamist suunab õpetaja vajaduse korral küsimustega ja kasutab sealjuures uusi sõnu riietusesemete kohta.

Where will you put on your clothes, in the bathroom or in the bedroom?

What will you put on when you go to school, a scarf or a school cap?

Will you take off your overcoat when you go into the classroom?

Where do you wear your overcoat?

Did you wear it yesterday?

Where did you wear it?

65. ja 66. õppetükk kas loetakse või jutustatakse ka minevikuvormis.

67. õppetüki jutustamisel korratakse uuesti eelmises tunnisüklis õpitud sõnu, mis on seotud söögiaegadega.

Käesoleval perioodil õpitakse tundma ka lausemudelit *am (is, are) going to*. Õpetaja selgitab selle konstruktsiooni tähendust tuleviku väljendajana ja toob mõned näited.

Now I am going to tell you about my meals. You are going to write an exercise with the new words. One pupil is going to write the sentences on the blackboard.

Eelneva eeskujul toovad õpilased ise samasuguseid näiteid.

Lausemudelit kinnistab õpetaja küsimustega:

When are you going to write a letter to your friend?

What are you going to do on Sunday morning?

How are you going to air the classroom? Jne.

Sama konstruktsiooni korratakse ka järgnevates tööloikudes kuni õppeaasta lõpuni.

Korratakse sõnu teemast «Puuviljad» (*fruit, an apple*) ja õpitakse juurde uusi puuviljade nimetusi. Õpitut aktiveeritakse küsimustega:

Do you like fruit (pears, plums jne.)?

Which fruit do you like best?

Where do pears grow?

Where do bananas grow (in the warm countries)?

When are plums ripe?

What colour are ripe cherries? Jne.

Ka võiks koostada loto õpitud puuviljadest ja seda klassis mängida.

Sõnade *somebody, anybody, nobody* eeskujul (vt. 81.—92. tund) harjutatakse *something, anything, nothing* tarvitamist. Ka siin tuleks esialgu vältida eitava öeldise tarvitamist eitavas lauses.

Õpikus: *Lessons 68, 69*

Töövihikus: *Exercises 152—153*

Uus materjal:

*a language, a top pupil, an hour, a bell, music,
be good at something, play the piano, ring,
language-biased,
by heart,
math, drawing, singing, history, gymnastics*

68. õppetüki põhjal jutustatakse teemal *My Afternoon* (või teise vahetuse õpilased teemal *My Sunday Afternoon*).

Kasutades ülaltoodud uut sõnavara, räägitakse koolitööst, tundidest, õppeainetest. Õpetaja küsib, õpilased vastavad. Hiljem esitavad õpilased ise üksteisele küsimusi.

What languages do you learn at school?

Which language do you like best?

Are you good at English?

Is your deskmate good at Russian?

What are English, Russian and Estonian?

How many English lessons a week have you?

Have pupils in other schools English lessons in class 3?

You go to a language-biased school, don't you?

What school do you go to?

Is your school a language-biased school?

Do you learn English songs at the English lessons?

Do you learn them by heart?

Do you sing them at the singing lesson?

Do you like to sing?

Can you sing well?

Can you play the piano?

What can you play?

Can you play any music by heart?

How many drawing lessons a week have you?

Who can draw well in your class?

Do you like math?

How many math lessons a week have you?

Who is the top pupil in math in your class?

Do you play games in your gymnastics lessons?

Have you history lessons in class?
How many lessons a day have you?
How many hours are you at school every day?
How many minutes are there in an hour?
How many hours are there in a day?
Does the bell ring when a lesson is over?
How do you know that a break is over?

Harjutamisele küsimuste-vastuste abil järgneb iseseisev jutustamine samal teemal, kas olevikus (üldse) või minevikus (mõnel eelneval päeval). Seostades seda omakorda 68. õppetüki materjaliga, saadakse jutustus teemal *My Day*. Viimastel koolinädalatel oleks hea teha mitmesuguseid kordamisharjutusi, nii suuliselt kui kirjalikult.

Näiteks: 1. *Give opposites to the following words*

- a) *give, ask, awake, get into bed, live, go, sell, take off.*
- b) *far, ill, late, full.*
- c) *summer.*
- d) *glad, cold, first, tall, happy, light, clean.*
- e) *somebody*
- f) *into*

2. *Give the Past Indefinite:*

I do, I am, we are, we have, they go, you say, I see, you come, we know, he gets up, she falls, we can, we fall asleep, they take, he cuts, we eat, they sit, he breaks, I run, we awake, we meet, they put, he hears, we beat, I speak, we grow, he drinks, she tells.

3. *Can you spell the word?*

beautiful — b — — — — — l

Siin võiks tarvitada veel teisigi sõnu, mille õigekiri on õpilastele aasta jooksul raskusi valmistanud. Loomulikult ei kuulu siia sõnavara, mida on kasutatud ainult suuliselt.

Kevadisel kordamisel on soovitatav kasutada mitmesuguseid mänge ja võistlusi.

JUHISEID TÖÖVIHIKUTE KASUTAMISEKS

Juhiseid antakse ainult nende harjutuste kohta, kus harjutuse pealkiri ei selgita täpselt, mida õpilane peaks tegema või ka sel juhul, kui esineb valikuvõimalusi. Nagu juba eessõnas öeldud, on harjutusi soovitatav teha alguses ainult suuliselt, lugemispaladega paralleelselt tehtavas töös. Alles hiljem antakse harjutused kirjalikeks kodusteks ülesanneteks. Seetõttu on antud soovitusi nii suuliseks kui kirjalikuks tööks töövihiku piltharjutustega. Mõningaid pilte on hea kasutada ettehaaravalt uue sõnavara tutvustamiseks.

Töövihikusse kirjutatud harjutusi kontrollib õpetaja vähemalt üks kord nädalas. Vigade parandust töövihikusse ei tehta. Iga vigase lause või sõna kirjutab õpilane uuesti tavalisse harjutusvihikusse vastava pealkirja alla. Vigade parandamist saab järgmisel tunnil peale vihikute tagasiandmist kontrollida õpilaste laudade vahel teostatava kiire ülevaatusega.

Parema ülevaate saamiseks, millal ühte või teist harjutust teha, on harjutuste jaotus antud õppetükkide järgi.

- Lessons 1, 2 (exercises 1—2)
- Lesson 3 (exercise 3)
- Lesson 4 (exercises 4—5)

Exercise 4

Kui harjutus on kontrollitud, suletakse töövihikud ja õpilased esitavad teineteisele selles harjutuses leiduvaid (ning nendega sarnaseid) küsimusi.

Sama kordamisvõtet võiks kasutada ka järgnevate samaliigiliste harjutuste juures (näiteks exercises 6, 10, 12, 14, 18, 19 jne.).

- Lesson 5 (exercises 6—9).

Exercise 9

Õpilased kirjutavad töövihikusse nii küsimused kui ka vastused.

*Where are the skates? They are on the sledge.
Where are the skis? They are near the sledge.
Where is the watering-can? It is in the box. I can
water my flowers with the watering-can.
Where is the spade? It is in the girl's hand.
She can dig with the spade.*

Lesson 6 (exercises 10—11)

Lesson 7 (exercises 12—14)

Lesson 8 (exercises 15—16)

Exercise 15

Piltide põhjal vesteldakse sellest, mis lastel seljas on. Kuna lapsed on pildid juba kodus ära värvinud, siis räägitakse ka sellest, millist värvi on üks või teine riietusesse ja kuidas see kellelegi meeldib. Küsitakse:

What is the first child wearing?

What is the second child wearing? Jne.

Hiljem kirjutatakse iga pildi juurde 3 riietuseseme nimetust.

Lesson 9 (exercises 17—18)

Lesson 10 (exercises 19—20)

Exercise 20

Suulises töös küsitakse üksteiselt:

What can you do with a rake?

What do you dig with? Jne.

Pildi juurde kirjutatakse esemete nimetused omadussõnadega.

I can see a red watering-can, a blue rake and a black spade.

Lesson 11 (exercises 21—22)

Exercise 22

Enne pildi kirjeldamist esitavad õpilased õpetaja juhendamisel üksteisele pildi kohta küsimusi.

1. *What season is it?*
2. *Is it a fine day?*
3. *Is it cold or warm?*
4. *What is the big boy doing?*
5. *What has the little boy in his hand? Jne.*

Pildi kirjeldus võiks olla nii kõnes kui ka kirjas järgmine:

It is a fine autumn day. The sun is shining. It is not cold. The family is working in the garden. Tom has a spade. He is digging with it. Mary is working with a rake. Ned is planting an apple-tree. Pam and Sally are picking apples. They have a yellow basket. They put the apples in the basket.

Lesson 12 (exercises 23—25)

Exercise 25

Harjutus on mõeldud eessõnade kasutamisoskuse arendamiseks. Õpilased kirjutavad küsimused ja vastused.

Where is the cock? It is standing on a stone.

Where is the cup? It is on the saucer.

Where is the blouse? It is on the bed.

Where is the teapot? It is under the shelf.

Lesson 13 (exercise 26)

Exercise 26

Pildi kohta võiks esitada järgmisi küsimusi:

Where are the children?

Are they having a picnic?

Are their parents with them?

Are all the children sitting on the grass?

Who is sitting on the stone?

What is Mary doing?

Is Ned drinking tea?

What is there on the tablecloth? Jne.

Küsimuste esitamisele järgneb suuline pildikirjeldus.

Lesson 14 (exercises 27—30)

Exercise 30

Pildiseeria põhjal koostatud jutustusele järgneb vestlus.
Küsimused võiksid olla järgmised:

- Does Dot like flowers?*
- What is she doing with the flowers?*
- Where is she putting the flower chain?*
- Do you like her hat now?*
- Where is Bob sitting?*
- Is he looking at a butterfly?*
- How many birds can you see in the picture?*
- Are they flying?*
- Can Bob see the birds?*
- What is the mother doing?*
- Is she standing or is she kneeling?*
- Is the father sitting on the grass?*
- What is he doing? Jne.*

Lesson 15 (exercises 31—32)

Exercise 32

Pildi kirjeldamist kasutatakse uue sõnavara tutvustamiseks. Pildi põhjal esitatavad küsimused võiksid olla järgmised:

- Can you see a street in the picture?*
- How many people can you see in the picture?*
- Are all the people standing?*
- Are they all waiting for a bus?*
- What are two women doing?*
- Where is the time-table?*
- Can you read a time-table?*
- Who is buying a ticket? Jne.*

Lesson 16 (exercises 33—35)

Lesson 17 (exercises 36—37)

Exercise 36

Piltide juurde kirjutatakse elukutsete nimetused. Suulises töös samade piltidega esitatakse ka järgmisi küsimusi:

- Who works at school?*
- Who draws pictures?*

Who works in the fields?

Who works in the kitchen (hospital, factory)?

Samuti võib küsida:

Where do farmers work?

Where do engineers work? Jne.

Lesson 18 (exercises 38—41)

Lesson 19 (exercises 42—45)

Exercise 43

Pildiseeria põhjal võiks koostada järgmise jutu.

Every day Ned gets up at ten minutes to seven. He opens the window and does his morning exercises. Then he washes his face and neck with cold water. He has his breakfast at eight. He drinks a cup of tea and eats some buns. After breakfast he goes to school. Sometimes he is late for school. When he comes to school the teacher is in the classroom already. She is sitting at her table. She says, "Ned you must not be late!" Ned has five lessons a day. He likes English lessons best. He knows his lessons well.

Lesson 20 (exercises 46—48)

Exercise 48

Iga pildi kohta kirjutatakse 2 küsimust vastustega või pikem vastus ühele küsimusele.

Kas:

Where is the cat? It is between two chairs.

What is it doing? It is sitting.

Where is the duck? It is in the pond.

What is it doing? It is swimming.

Või:

Where is the cock. It is standing on a stone. There is a hen and many chicks near the stone.

Harjutust võib kasutada ka omadussõna võrdlusastmete kordamiseks.

Lesson 21 (exercises 49—50)

Lesson 22 (exercises 51—52)

Lesson 23 (exercise 53)

Exercise 53

Piltidel kujutatud lastele pannakse nimed. Omadussõna keskvõrde harjutamiseks kirjutatakse järgmised laused:

Bob is taller than Henry.

Henry is smaller than Bob.

Sally is older than Eve.

Eve is younger than Sally.

A dog is bigger than a rabbit.

A rabbit is smaller than a dog.

The black pencil is shorter than the white pencil.

The white pencil is longer than the black pencil.

Pam's apron is cleaner than Kate's apron.

Kate's apron is dirtier than Pam's apron.

The first room is larger than the second room.

The second room is smaller than the first room.

Lesson 24 (exercise 54)

Lesson 25 (exercise 55)

Exercise 55

Lastele pannakse nimed. Võrreldakse juuste pikkust ja heledust ning laste jõudu. Laused kesk- ja ülivõrde harjutamiseks võiksid olla järgmised:

Kate's hair is long.

Mary's hair is shorter.

Harry's hair is the shortest.

Ned is strong.

Henry is stronger than Ned.

Dick is the strongest of the three.

Lesson 26 (exercises 56—57)

Exercise 56

Selle harjutuse eeskujul esitavad õpilased teineteisele veel suuliselt samataolisi aluseküsimusi.

Lesson 27 (exercise 58)

Lesson 28 (exercise 59)

Lesson 29 (exercise 60)

Lesson 30 (exercises 61—62)

Exercise 62

Iga pildi juurde kirjutatakse jutustav lause ja üldküsimus.

There are some eggs in the basket.

Can you see any apples in the basket?

There are some horses in the field.

Can you see any pigs there?

There are some rabbits in the yard.

Can you see any dogs there?

Lesson 31 (exercise 63)

Exercise 63

Piltide juurde kuuluvad laused võiksid olla järgmised:

Mary has long hair. She is standing in front of the looking-glass. She is combing her hair.

Henry has a new jacket. He has a brush in his hand. He is brushing his jacket.

Lesson 32 (exercises 64—67)

Exercise 65

Jutt võiks olla järgmine:

It is New Year's Eve. We can see a New Year tree in the picture. There are many candles, apples, flags and other things in the tree. The children are dancing round the tree. Some children have hats on. A little boy looks like a rabbit. One little girl looks like a flower. One little girl looks like a mushroom. One little girl looks like a butterfly. They are all having a good time. I think they are waiting for Father Frost.

Lesson 33 (exercises 68—69)

Lesson 34 (exercises 70—74)

Lesson 35 (exercises 75—78)

Exercise 75

Talverõõmude ja lumememme kirjelduse järel kirjutatakse tühjadele ridadele:

its hat, its head, its face, its left ear, its left eye, its nose, its left cheek, its mouth, its chin, its neck, its

right arm, its left hand, its fingers, its body, its left leg, its left foot.

Lesson 36 (exercises 79—80)

Lesson 37 (exercises 81—82)

Lesson 38 (exercises 83—84)

Exercise 83

Pildil kujutatud lastele pannakse nimed. Pildi kirjeldus võiks olla järgmine.

It is half past one. The lessons are over. There are only 5 pupils in the classroom. Two pupils, Steve and Joan, are on duty and the others, Harriet, Lucy and Maud, are helping them.

Steve and Joan are cleaning the blackboard, Harriet is washing the desks, Lucy is watering the flowers, Maud is opening the windows.

Pildi kirjelduse põhjal koostatud juttu võiks ka minevikus jutustada.

Lesson 39 (exercises 85—86)

Lesson 40 (exercises 87—89)

Exercise 89

Õpilased kirjutavad piltide kohta:

a man with a knife, a woman with a jug jne.

Samuti võivad õpilased piltide kohta küsimusi kirjutada ja suuliselt neile vastata. Kuna eelnevalt on pildid kodus värvitud, annab see lisavõimalusi küsimuste esitamiseks. Et juhtida õpilasi vajaliku sõna kasutamisele, nimetab õpetaja selle eesti keeles ja siis püütakse ühiselt selle sõnaga moodustada mõni eri-, üld- või valikküsimus või kasutatakse seda sõna vastuses.

Vastavalt piltide järjekorrale võib õpetaja öelda:

1. lõikama, 2. kann, 3. mari, 4. põlvitama, 5. kandma, 6. kiri.

Küsimused-vastused võiksid olla järgmised:

1. *What has the man? He has a knife.*

Is he cutting bread with it? No, he is not.

Has he the knife in his right hand or in his left hand?

He has it in his right hand.

2. *What has the woman? She has a jug.
What colour is the jug? It is white.*
3. *What has the girl in her hand? She has a basket.
Are there any berries in the basket? No, there are not.*
4. *What has the boy in his hand? He has a stick.
Is the stick long or short? It is very long.
Is he standing or kneeling? He is standing?*
5. *What is the boy carrying? He is carrying a flag.
What colour is the flag? It is red.
Is the boy a pioneer? Yes, he is.*
6. *Where is the girl standing? She is standing at the desk.
Is she reading a letter or a book? She is reading a book.*

Mõnda pildi elementi võiks kasutada edaspidise sõnavara suuliseks ettevalmistamiseks. Näiteks pilt 3:

*The basket is **empty**. It is not full. It is not full of berries.*

Lesson 41 (exercises 90—93)

Exercise 92

Soovitav on korrata harjutust nr. 43 Ned'i hommikupoolikust. Harjutuse võiks pealkirjastada: *Ned's Afternoon* ja jutustus võiks olla järgmine.

Ned went to school at eight. His lessons were over at half past one. Ned came home from school at two o'clock. He had his dinner at three. He had his dinner alone, his mother was not at home. He did his homework in the afternoon. He was ready at six o'clock. When it was ten o'clock, his mother said, "It is late already. You are tired, dear Ned. You must go to bed now." Ned went to bed and soon fell asleep.

Suuliselt võiks samade piltide põhjal veel edasi vestelda (algul õpetaja jutustab pildi põhjal ja selgitab uute sõnade tähenduse situatiivselt, siis esitab küsimusi uute sõnade kinnistamiseks):

Ned came home and had his dinner. He was very hungry. He had some soup for dinner. Look at the picture. Here you can see a plate full of soup. Ned likes soup very much. He ate up the soup in his plate. Then he drank a glass of milk. The milk was hot. He ate some bread and butter. He had his meal in the kitchen. They always have their meals in the kitchen.

Exercise 93

Harjutuse 3. küsimusele võiks suuliselt lisada:

What can they play?

Viimasele küsimusele võiks õpilasi juhendada vastama konstruktsiooniga *Some can and some can't.*

Lesson 42 (exercises 94—96)

Lesson 43 (exercises 97—99)

Exercise 99

Õpilane kirjutagu küsimus ja vastus:

What is the bird doing? It is singing.

Valikuliselt võiks lisada veel küsimusi (kas suuliselt või kirjalikult):

What can you see in this picture? Where is the horse? Jne.

Piltide juurde kuuluv tekst võiks olla järgmine:

- 1. What can you see in the picture? I can see a bird. What is the bird doing? It is singing.*
- 2. What can you see in this picture? I can see a bear. What is it doing? It is dancing.*
- 3. What is the fox doing? It is running. Where is it running? It is running in the wood.*
- 4. Where is the horse? It is in the yard. What is it doing? It is drinking.*

Lesson 44 (exercises 100—101)

Lesson 45 (exercises 102—104)

Exercise 103

Õpetaja juhendagu õpilasi, et esitatud küsimused oleksid võimalikult mitmekesised (eri-, üld- ja valikküsimused):

Whom can you see in the picture?

What time is it?

Are they having breakfast, dinner or supper?

Is there a vase on the table? Jne.

Harjutust klassis kontrollides lastagu kaasõpilastel pildi põhjal küsimustele suuliselt vastata.

Lesson 46 (exercises 105—106)

Lesson 47 (exercises 107—108)

Exercise 107

Jutustus võiks olla järgmine:

Grace is a little girl. She is ten. She is in form 3. One morning she wakes up late. She looks at the clock. It is ten minutes to eight. She jumps out of bed, washes her face and hands and puts on her dress. She does not do her morning exercises. She has no time for them. She runs to the kitchen. She is late. She is very late. She cannot have her breakfast. She has no time. She takes only a slice of bread.

She runs out of the house. She runs to the bus stop. The bus stop is near her house. A bus is waiting there. She jumps on the bus. The bus takes her to the schoolhouse. But the school door is shut. It is Sunday.

Jutustust võiks hiljem korrata ka minevikuvõrmis.

Exercise 108

Õpilaste tähelepanu tuleb suunata sellele, et jaatavas lauses kasutatakse sõna *too* ja eitavas *either*.

Lesson 48 (exercises 109—111)

Exercise 110

Kirjutatakse küsimus ja vastus:

How many spoons are there on the table? There are three. Jne.

Lesson 49 (exercises 112—114)

Exercise 112

Iga pildi kohta esitatakse 2 küsimust ja vastatakse neile.

1. *What are they doing? They are going to the market.*

What have they in their hands? They have bags and baskets.

2. *Whom can you see in the picture? I can see a mother, a father and a child in the picture.*

What are they doing? They are walking.

3. *What are the children doing? They are swimming.*

Where are they swimming? They are swimming in the river.

4. *What is the girl doing? She is eating berries.*

Where is she sitting? She is sitting on a chair.

Lesson 50 (exercises 115—117)

Exercise 115

Harjutuse teine osa (B) võiks õpitu põhjal olla näiteks järgmine:

I was on duty last week. I was on duty with my deskmate. We came to school fifteen minutes before the others. We opened the windows and aired the classroom. When the teacher came in we said, "Anu and Tiit are absent." After each lesson we cleaned the blackboard and opened the windows again. In the breaks we were in the classroom. When the lessons were over we washed the blackboard and cleaned everything in the classroom. We worked much but we liked to be on duty. I do not like to be on duty alone.

Lesson 51 (exercises 118—119)

Exercise 119

Piltidel kujutatud isikutele pannakse nimed ning kirjutatakse sellest, kes nad on ja mida nad teevad.

1. *This is Steve. He has a bike. His bike is new. Steve likes his bike very much.*
2. *This is Allan. He is a cook. He works in the kitchen. He has a white cap and a white apron on. He is carrying six plates.*
3. *This is Peet Karp. He is a collective farmer. He lives in the country. He has a rake in his hands. He is raking.*
4. *This is little Susie. She often picks flowers in the field. She likes to pick flowers. She likes to make flower chains. Here she is putting a flower chain on her head.*

Lesson 52 (exercises 120—121)

Exercise 121

Nooljoontele kirjutatakse:

the roof of the house, the wall of the house, the door of the house, the window of the house.

Lesson 53 (exercise 122)

Exercise 122

Jutustus Ruth'ist võiks olla järgmine:

Ruth is a little girl. She is nine years old. She lives in a small house in the country. The house is near the wood. Her parents are collective farmers. She likes her home.

Ruth has many rabbits. She likes them very much. She has one mother rabbit and five baby rabbits. The baby rabbits often run about in the wood. One day a baby rabbit falls into a big hole. It cannot get out.

In the evening four baby rabbits come home. Ruth does not know where the fifth baby rabbit is. She goes to the wood. She finds her rabbit in a deep hole. She takes the rabbit back home. She is very glad.

Jutustust võib hiljem ka minevikuvormis korrata.

Lesson 54 (exercises 123—125)

Exercise 125

Küsimused toa sisustuse kohta peaksid olema kõigis õpitud küsimuste vormides (üld-, eri, valikküsimused).

Is it a bedroom or a living-room?

Whose living-room is it?

How many windows has the room?

Is the window open or shut?

Is there a picture on the wall? Jne.

Lesson 55 (exercises 126—127)

Exercise 126

Piltide alla kirjutatakse:

The cup is full of coffee.

The cup is empty.

The basket is full of eggs.

The basket is empty.

The plate is full of soup.

The plate is empty.

The box is full of apples.

The box is empty.

Lesson 56 (exercises 128—130)

Lesson 57 (exercise 131)

Lesson 58 (exercises 132—134)

Lesson 59 (exercises 135—137)

Exercise 135

Harjutus on mõeldud võrdlusastmete kasutamiseks.

- 1. The dog is bigger than the cat. The wolf is bigger than the dog, it is the biggest of the three.*
- 2. The cow is smaller than the horse. The sheep is*

smaller than the cow, it is the smallest of the three.

Suuliselt võib harjutust kasutada ka eessõnade kordamiseks.

Exercise 137

Kirjutatakse, kes millisel korrusel elab.

Miss Robinson lives on the fourth floor.

Mrs. Bell lives on the third floor.

Mr. Hall lives on the second floor.

Tom's family lives on the first floor.

The Browns live on the ground floor.

Lesson 60 (exercise 138)

Exercise 138

Iga pildi juurde kirjutatakse kaks küsimust ja vastust.

1. *Where are the birds? They are in the tree.
What are they doing? They are singing.*
2. *Where is the cat? It is under the table.
What is it doing? It is eating fish. Jne.*

Lesson 61 (exercises 139—140)

Lesson 62 (exercises 141—142)

Exercise 142

Jutustatakse järgmist:

It is May Day. We can see eight children in the picture. They are going to the demonstration. The boy on the left is carrying a flag. It is the Soviet flag. Some children have balloons in their hands. A little girl has two roses in her hand. It is a warm day. Some children wear socks. They all have spring clothes on. Everybody is gay and happy.

Nagu näeme, tuuakse suulises töös sisse uusi sõnu: *balloon, clothes.*

Lesson 63 (exercise 143)

Lesson 64 (exercise 144)

Lesson 65 (exercises 145—146)

Exercise 146

Jutustus vōiks olla järgmine:

Ralph and Lizzie are having a picnic in the garden. They are eating a cake.

Here comes a bad dog. He takes their cake. He runs away with the cake. Ralph runs after him with a stick. He takes the cake but they cannot eat it now, it is dirty. Ralph goes to the apple-tree and takes some apples. He gives the apples to Lizzie. They have no cake now but they have some good apples. They can eat the apples.

Jutustust vōib hiljem korrata minevikuvormis.

Lesson 66 (exercises 147—149)

Lesson 67 (exercises 150—151)

Exercise 151

Kirjutatakse toas näha olevate esemete nimetused.

Lesson 68 (exercise 152—154)

Exercise 152

Jutustus vōiks olla järgmine:

Judy is only four. She often goes for long walks in the wood. She does not go alone, she goes with her brothers Will and Martin.

One afternoon they are in the wood again. Suddenly they see a fox behind a tree. The children run up to the tree. The fox runs away. Then they hear something in the grass. It is a little bird. Its wing is broken. It cannot fly. The children look at the poor little bird. They want to help it. Martin takes the bird in his hands and carries it home. At home they put the bird in a box. They give it some bread and some water. Soon the bird can fly again.

SISUKORD

Eessõna	3
Inglise keele õpetamisest 3. klassis	5
Kõnelemisoskus	6
Lugemisoskus	8
Kirjutamisoskus	9
Tunnitsüklite kirjeldused	11
1.— 7. tund	11
8.— 13. tund	14
14.— 18. tund	16
19.— 24. tund	18
25.— 30. tund	20
31.— 35. tund	22
36.— 43. tund	24
44.— 49. tund	27
50.— 55. tund	29
56.— 61. tund	31
62.— 70. tund	33
71.— 80. tund	37
81.— 92. tund	40
93.—104. tund	45
105.—110. tund	46
111.—117. tund	48
118.—120. tund	50
Juhiseid töövihikute kasutamiseks	52

—————

Ингрид Соттери и Лейда Вахтра

МЕТОДИЧЕСКОЕ РУКОВОДСТВО ПО ОБУЧЕНИЮ АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ
В 3-М КЛАССЕ.

На эстонском и английском языках. Издательство «Валгус». Таллин, Пярнуское шоссе, 10.

*

Toimetaja V. Rummel, Kunstiline toimetaja H. Keigo. Tehniline toimetaja A. Muna. Korrektor M. Pall. Laduda antud 29. V 1969. Trükkida antud 11. VII 1969. Kohila Paberivabriku trükipaber nr. 2, 54×84/16. Trükipoognaid 4,25. Tingtrükipoognaid 3,57. Arvestuspoognaid 3,35. Trükiarv 1000. MB-06126. Tellimuse nr. 3378. Hans Heidemanni nim. Trükikoda, Tartu, Ülikooli 17/19. III.

Hind 9 kop.

9 kop,

Kirjallisuuskirjasto

A-30052

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00410373 7